

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svake subote ◀ Godišnja pretplata 50 din ◀ Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 ▶ Telefon uredništva 30-866 i 26-516, uprave 30-866 ◀ Račun Poštanske štedionice br. 57.686
◀ Oglasi po ceniku ◀ Rukopisi se ne vraćaju ◀

Beograd, 21 avgust 1937

God. VIII ◀ Broj 25

Brat Đura Paunković

Prigodom 60-godišnjice njegova života



Na današnji dan, 21 avgusta 1877, rođen je naš dragi brat Đura Paunković, drugi zamenik starešine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije. Na taj način i brat Đura Paunković srećno je prebrodio znatnu stazu čovečijeg životnog puta i dolazi u godine, iz kojih se sa puno iskustva gleda na prošlost i na osnovu tog stečenog iskustva ukazuje na budućnost.

Cestitajući bratu Đuri Paunkoviću njegov lep današnji životni jubilej, mi mu ujedno želimo puno lične sreće, zdravlja i zadovoljstva u njegovom daljem životu. U toliko pre, što život brata Đure Paunkovića osim lične ima i opštu vrednost. A ličnost brata Paunkovića ima specijalnu vrednost za našu veliku jugoslovensku sokolsku organizaciju, za koju je on tako mnogo uradio, poklanjajući joj najveći deo svoje dragocene životne aktivnosti.

Zelimo da sudba i najviša promisao sačuva još dugo aktivne snage brata Đure Paunkovića za dobro našeg sokolskog rada i da dalji napredak naše velike sokolske porodice, na čijem se vodstvu on nalazi i aktivno radi već bezmalo pune tri decenije.

*

Starijim Sokolima vrlo je dobro poznat sokolski rad našeg slavljenika, brata Đure Paunkovića. Ne ulazeći stoga u detalje, mislimo da je dovoljno, a i da nam je dužnost da na današnji dan istaknemo najmarkantnije momente sokolske ličnosti i rada brata Paunkovića.

Jedan od osnovnih momenata sokolskog delovanja brata Paunkovića jeste, da se njegova ličnost na naročiti način ističe baš u najvažnijim i najkrupnijim momentima sokolske istorije u poslednje tri decenije. Takav značajan momenat pojavljuje se 1910 g., t. j. upravo u onoj godini, u kojoj brat Đura Paunković postaje prvi put starešina najstarijeg sokolskog društva u Beogradu. A uskoro posle toga, već iduće, 1911 g., on postaje podstarešina Srpskog sokolskog saveza, i na tome mestu ostaje sve do 1919 g., kada je vidovdanskim

saborom stvoren Savez Sokola Srba Hrvata i Slovenaca.

Ovaj period vremena, od 1910 do 1919 godine, predstavlja period sokolskog rada od vanrednog istoriskog značaja. U tome vremenu u našem Sokolstvu vrše se najznačajniji potezi. Godine 1910 kroz Beograd prolaze češki, slovenački, hrvatski i srpski Sokoli. Pre no što su otišli za Sofiju, održane su u Beogradu sokolske priredbe i sastanci od većeg značaja. Od naročitog značaja bio je i tadašnji beogradski sastanak srpskih Sokola s jedne i s druge strane Save, Dunava i Drine. Na ovom sastanku odlučeno je o daljem zajedničkom istupanju srpskih Sokola, kao jedne jedinice, bez obzira na političke granice, koje su nas delile.

Posle toga, naši sokolski događaji, krupni po svome značaju, redali su se tako reći iz dana u dan. Došla je 1911

godina, sa značajnim istupanjem u Zagrebu na II hrvatskom svesokolskom sletu, zatim 1912 godina sa isto tako i još značajnijim istupanjem na VI svesokolskom sletu u Pragu, nadalje drugi događaji, od sokolskog sastanka u Kragujevcu do značajnog poverljivog sastanka delegata srpskih, hrvatskih i slovenačkih Sokola u Zagrebu. Ovaj poverljivi zagrebački sastanak održan je juna meseca 1914 godine.

U celome ovom značajnom razdoblju brat Đura Paunković učestvuje u vodenju sokolskih poslova kao starešina tada jednog sokolskog društva u Beogradu, odnosno kao podstarešina Srpskog sokolskog saveza. U tome do-

bu dolazi intimna saradnja brata Đure Paunkovića sa najistaknutijim vodama Sokolstva na Slovenskom Jugu. Tu spadaju, da navedemo samo neke sokolske vođe iz predratnog doba: Steva Todorović, Ljuba Jovanović, Sreten Obradović, Voja Živanović i drugi, zatim dr. Oražen, dr. Laza Popović, dr. Srdan Budisavljević, dr. Lazar Car, Čeda Milić, dr. Voja Besarović, Jovo Popović, Stevan Žakula, Vlada Malić i mnogi drugi.

U ovom periodu vremena, u kome je brat Đura aktivno učestvovao kao jedan od vođa srpskog Sokolstva, postignuto je veliko delo: ujedinjavanje (Nastavak na str. 2 stupac I)

Brat Gangl bratu Paunkoviću

Brat Gangl uputio preko našeg lista bratu Đuri Paunkoviću povodom njegove šezdesetgodišnjice pismo sledećeg sadržaja:

— Brate Đuro!

Dve godine je od tada, kada su u Narodnom pozorištu u Beogradu proslavili 25-godišnjicu Tvoga delovanja u vodstvu Sokolstva — pre srpskoga, a zatim jugoslovenskog. Tada sam Ti u »Sokolskoj prosveti« napisao nekoliko redaka, koji su u tisku možda već izbledeli, ali koji su ostali živi u mojoj uspomeni. A također i u Tvojoj.

Sada pak dolazi onaj vremenski medaš, kada i Ti moraš među staru sokolsku gardu: šezdeseti kamen na putu života je za Tobom. Na toj činjenici ne može da se ništa izmeni, jer je vreme najkrući gospodar. Zato nije glavno, koliko Ti je godina, već kako Ti sam prosuduje svoje doba i kako mi — Tvoja braća — gledamo na Tebe. Na tom Tvom putu od kolevke u Vršcu, preko Kragujevca, Ciriha, Berlina, Rusije, balkanskog i svetskog rata pa do Tvoga doma u Beogradu u Rumunskoj ulici, u knjizi Tvoga života povučena je crta razvodnica: fizička mladost prohujala je u gromu i vihoru prošlosti, a na površini, koju nosi Tvoje vreme u budućnost, ostala su dela, koja su iznikla iz skupnih potreba i koja su posvećena našoj zajedničkoj sokolskoj stvari.

Težina života nije u godinama starosti, već u gorkosti i bolnom spoznanju, da je sve promašeno i sve izgubljeno. Ako pak u sivoj starosti zuje harmonično dve strune, tada je u duši sve dobro, sve radosno, sve mlado. Te dve strune su: dužnost i pravo. Dužnost, koju si sam preuzeo kao svoje životno načelo da budeš trajno opterećen radom za druge, i pravo, koje proizvire iz te dužnosti da zauzimaš svoje mesto i ispunjaš vreme u našoj narodnoj i sokolskoj zajednici. Samo iz tih dveju struna odzvanja i u daljini odjekuje puno, jasno i skladno poslanstvo brata Sokola! Ne slavospej, koji je ozbiljnom mužu odvratn, već vlastita svest punog shvaćanja svega zla i sve radosti iz narodne celine, tako reći smeli i pobedonosni prodor kroz suzu i smeh, kroz uzdah i krik narodne duše — to je Tvoja plata, to su kamati uloženi kapitala! Soko živi za narodnu budućnost, koju on stvara iz vlastite pobude, a bez obzira na samoga sebe. Soko seje — drugi žanju. Najteže je sejaču, koji je negde na vrhu. Dole pod njim je na tisuće dlanova, na tisuće srdaca, na tisuće duša, koje opravdano čekaju da dobiju nešto od onoga čega nemaju, a osećaju da im je to potrebno, da bi se i svi ti gladni i žedni radosno i ponosno uzdigh. Jer bez tih mnoštva, koja se nalaze povezana u bratskom krugu, svi vrhovi ostali bi osamljeni — bedniji od njih, koji hoće da žive.

U mladim godinama bio si saradnik »Dnevnoga lista«. Toga lista već davno nije, ali Ti si, brate Đuro, stupanjem u Soko počeo da pišeš naš sokolski dnevni list. Nisi ga pisao sam, ali Tvoja crta se u njemu pozna: jasno je tamo zapisana Tvoja reč, koju si održao u Novom Sadu 1919 godine, da iz plemenske pocepanosti Slovenskog Juga moramo da stvorimo jednu i jedinstvenu sokolsku narodnu celinu! I to se je zbiljo. Sada pak imamo pravo da tražimo budućnost za buduća pokolenja, koja će svojim delima dalje ispunjavati dnevni list budućnošću naroda i slave domovine!

Danas, kada Ti pišem ovo pismo, mislim na nebrojene susrete s Tobom i na duge godine našeg zajedničkog rada. I čini mi se, da je svega bilo premalo učinjeno što bi moglo da zakliče poslednji: Stoj! Zato pak — samo krepko i junački napred!

Zdravo!

Metlika, dne 14 avgusta 1937.

E. L. Gangl

srpskog Sokolstva i priprema, idejna i tehnička, za stvaranje jednog jugoslovenskog Sokolstva. Ova ideja o stvaranju jednog jugoslovenskog Sokolstva dobila je svoje najrealnije oblike na pomenutom poverljivom sokolskom sastanku, održanom u Zagrebu 18 juna 1914. g. Na ovome sastanku prisustvovali su delegati slovenačkog i hrvatskog Sokolstva, zatim predstavnici Srpske sokolske krajiške župe i Saveza srpskih sokolskih društava „Dušan Silni“. Kao delegat Srpskog sokolskog saveza prisustvovao je ovom sastanku njegov potpredsednik brat Đura Paunković.

Saradujući sa Jovanom Skerlićem, brat Đura Paunković bio je predstavnik one, uostalom već mnogobrojne inteligencije Srbije, koja je bila ispunjena sadržajem jugoslovenske nacionalne ideologije i najšire političke demokratije. Inspirisan ovom ideologijom, brat Đura na tome poverljivom zagrebačkom sastanku, u toku svog velikog i značajnog govora, predlaže da se osnuje jedan Jugoslovenski sokolski savez, u koji bi ušli Sokoli svih južnih Slovena, kao jedna organizaciona celina, bez obzira da li se nalaze na teritoriji tadašnje Austrougarske, odnosno Kraljevine Srbije i Bugarske. Ovaj predlog brata Paunkovića jednoglasno je prihvaćen.

Poznati veliki i sudbonosni istorijski događaji, koji su ubrzo nastupili, onemogućili su praktično izvođenje ovoga plana. Za vreme ovih velikih događaja, svi sokolski radnici zamenili su dotadnji svoj sokolski rad sa raznim dužnostima i mestima: neki na frontu, a neki na optuženičkim klupama i tamnicama. Brat Đura Paunković za vreme svih ratova vršio je svoje dužnosti: prvo, u balkanskom ratu, kao sekretar sanitetskog odeljenja za privatnu pomoć pri Ministarstvu vojnom, zatim, za vreme svetskog rata, kao komandant zarobljenih oficira, a posle povlačenja kroz Albaniju kao delegat srpske vlade pri Crvenom krstu u Ženevi.

Drugi značajan period sokolske akcije brata Đure Paunkovića predstavlja razdoblje od Vidovdanskog sokolskog sabora do stvaranja Sokola Kraljevine Jugoslavije.

Vidovdanski sabor, održan u Novome Sadu 1919. godine, izvršio je formalno proklamovanje odluke, donesene još 1914. na pomenutom poverljivom sokolskom sastanku u Zagrebu. Tu, na ovom saboru u Novome Sadu, izvršeno je proklamovanje Saveza Sokola Srba, Hrvata i Slovenaca s tim, da već iduće, 1920. g., na skupštini u Mariboru ovaj Savez dobija svoje pravo ime: Jugoslovenski sokolski savez. I vidovdanskim sokolskom saboru i mariborskoj sokolskoj skupštini prisustvovao je brat Đura. Na novosadskom saboru on je prisustvovao kao predstavnik Srpskog sokolskog saveza te je kao takav i predsedavao ovom našem veoma značajnom saboru. Na mariborskoj skupštini prisustvovao je kao potstarešina novog ujedinjenog Sokolstva. Ovaj položaj potstarešine dobio je brat Đura na Vidovdanskome saboru i zadržao ga sve do 5. decembra 1929. godine, kada je novim zakonom stvorena naša današnja organizacija: Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije.

U tome vremenu ime brata Đure Paunkovića dobija sve jačeg i dubljeg izraza u životu jugoslovenskog Sokolstva. Posle brata Ljube Jovanovića, brat Đura postaje starešina Sokolske župe Beograd. Na ovome položaju ostaje sve do 1929. godine, kada preuzima poslove drugog zamenika starešine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, čije središte postaje Beograd.

Za to vreme brat Paunković vrši veoma značajnu ulogu i u Savezu slovenskog Sokolstva. Kao predstavnik Jugoslovenskog sokolskog saveza učestvuje 1924. g. u Varšavi pri stvaranju Saveza slovenskog Sokolstva. Kao stalni delegat jugoslovenskog Sokolstva pri Savezu slovenskog Sokolstva, brat Đura svojim načinima istupanja, ličnim autoritetom a naročito dubokim poznavanjem realnih sokolskih problema čini velike usluge i našem Sokolstvu i Savezu slovenskog Sokolstva.

Dalji period rada brata Đure Paunkovića predstavlja vreme od donošenja Zakona o Sokolu Kraljevine Jugoslavije

do danas, kada navršava punih 60 godina svog veoma plodnog života. U ovome vremenu sokolska ličnost brata Paunkovića dobija svoje najmarkantnije crte. Učestvujući u živoj istoriji našeg Sokolstva, brat Đura i u najtežim momentima čini poteze koji dolaze kao izraz ličnosti, koja ne samo poznaje problem, već zna i ume da učini u danom momentu i energičan gest. Mnoge od ovih gestova brat Đura Paunković izvršio je sugestivnom snagom svoje ličnosti. Pri tome uvek je pokazivao neobičnu, lucidnu intuiciju. Takvu intuiciju pokazivao je naš slavljnik u svima krupnim sokolskim momentima.

Prvi od takvih momenata u ovom poslednjem razdoblju predstavljali su oni značajni dani, u kojima je donošena odluka o stvaranju Sokola Kraljevine Jugoslavije. Brat Đura odmah, u prvome momentu, instinktivno je osetio delikatnost situacije. Osetio je ujedno sve opasnosti, koje bi proizišle iz nekog pogrešnog gesta. Trebalo je sačuvati neokrnjenu i neoštećenu ideološku i moralnu sadržinu jugoslovenskog Sokolstva. Postojale su opasnosti: povesti se za osećajima i učiniti da sudbina Sokolstva dođe možda u ruke onih, koji ne poznaju pravi sadržaj i intiman karakter sokolske ideologije i organizacije. Svi smo mi tada imali isto mišljenje što se tiče čuvanja čistote sokolske ideologije i organizacije. Ali brat Đura Paunković kao da je bio jedan od onih, koji je najbolje umeo da ukaže na taktične puteve, kojima se postižu ciljevi zaštite čistote sokolske ideologije.

Svojim razlaganjima i tumačenjima, koja je iznosio tada pred sakupljene predstavnike Sokolstva iz cele naše zemlje, brat Đura kao da je pružio najjače sugestije o traženju realnih i jedino ispravnih puteva, koji su se pojavljivali tih dana na sokolskom horizontu.

Pokazalo se, da je ovakvo mišljenje bilo potpuno pravilno. Sokolska organizacija, poslovanje u njoj i ceo ideološki, prosvetni i tehnički rad nastavljen je i dalje prema čistim sokolskim shvatanjima i sve pozitivne strane kao i nedostaci u ovome radu predstavljaju naše sokolske pozitivne strane i nedostatke, za koje smo mi lično zaslužni i krivi.

U svakom svom daljem sokolskom radu brat Đura pokazivao je osnovne karakterne crte svoje pozitivne ličnosti. Te su crte uglavnom: brzo ulazanje u problem i gledanje u realne potrebe Sokolstva, čuvajući pri tome najbrižljivije autoritet i ugled našeg Sokolstva.

U ovom pogledu brat Đura nikada nije dozvoljavao da se povede samo za čistom osećajnošću. To nije dozvoljavao ni sebi, pa ni drugima. Ako bi osetio, da bi povodenje samo za osećajnošću bilo štetno po bitne interese Sokolstva, on bi onda veoma energično, iako vrlo taktično, istupao u zaštitu tih bitnih sokolskih interesa. Rekli bi, da se u tome pogledu nikada nije prevario i da mu je vreme davalo za pravo.

Ali noseći tako sokolsku stvar podjednako u svome srcu kao i u svome razumu, brat Đura morao je nailaziti

i na teškoće, pa možda i na momentano neshvatanje i nedovoljno razumevanje kod pojedinaca, koji u svome srcu gaje — razume se — istu veliku ljubav i predanost prema ideji jugoslovenskog Sokolstva. Pa i ovakvi momenti nisu zadržali brata Đuru od stvaralačkog i pozitivnog rada. Primajući na svoju ličnost punu odgovornost za sve svoje postupke, on je uvek umeo i da ih najbolje odbrani. Prema svojoj karakternoj crti, brat Đura nije se uklanjao nikad kada je bilo potrebno davati obaveštenja i obrazložiti postupke. Na sva, kadgod i veoma kritički postavljena pitanja, davao je potrebne odgovore, postupajući pri tome bratski i džentlmentski: odgovarao je često i na pitanja o postupcima, koji padaju u domen rada i odgovornosti celokupnog saveznog vodstva, uzimajući na taj način na sebe teret, kadgod i neugodnosti većih diskusija i obaveštavanja.

Brat Đura Paunković predstavlja jednu od veoma dostojnih i vrednih ličnosti vodstva našeg jugoslovenskog Sokolstva. Njegov rad zadire u prošlost predratnog i posleratnog Sokolstva Brazda, koju je zaorao na sokolskoj njivi duboka je i plodonosna.

Želja je iskrena našeg Sokolstva, da brat Đura Paunković, i posle navršene 60-te godine života, sačuva svoju čilu telesnu i duševnu snagu za još dugo i dugo vremena. Jer ta snaga služiće, nesumnjivo, i dalje dobru jugoslovenskog Sokolstva, kome je i do sada tako predano i obilato poslužila.

UOČI PRVE GODIŠNJICE SOKOLSKE PETROVE PETOLJETKE

Čeličeci se pet godina na zavetu i žrtvi, jugoslovensko Sokolstvo će se osposobiti da izvrši svoju istorijsku misiju

Šta je Sokolska Petrova petoljetka i u čemu je njen smisao? — Zavet i zavetnica suština i osnova Sokolske Petrove petoljetke. — Važnost ličnih zavetnica

„O, deco, gde su vaše ruke, gde je vaš polje? Gde je ona vatra stara, što svetla dela i čudesa stvara i jedno zrne po brazdamama seje?“
(Aleksa Šantić — „Stari sejač“)

Naš sokolski ideal i naša sokolska stvarnost

U mnogim i mnogim prilikama naši sokolski pripadnici mogli su da čuju toliko lepih misli o ideologiji sokolskoj i da se upoznaju s osnovnim idejama Sokolstva, kome služe s toliko dirljive predanosti i oduševljenja. I u nizu tih lepih misli pred njihovim duhovnim očima razrađen je i biće još razrađivan čitav jedan sistem, filozofski, etički i sociološki, koji će u toku vremena i daljeg razrađivanja biti povezan u jedan jedinstveni, integralni, pogled na svet i život, koji će se, recimo, zvati sokolizam. Ovako je u našim sokolskim redovima sazrevalo jedno radosno uverenje, da se iz svih tih misli, maksima i uputa može izatkat i jedan divan, drukčiji i bolji svet i da se na svim ovim postulatima može da kroz Sokolstvo izgradi jedan bolji jugoslovenski čovek.

Ali da sada za čas otklonimo glavu od svega toga boljeg i lepšeg za čim svi zajedno u našem Sokolstvu težimo i da pogledamo na našu sokolsku stvarnost. I mi ćemo tada videti, da je ona antipodna onoj slici, koju smo sebi često dočaravali. Nećemo ovde da govorimo o opštim jugoslovenskim prilikama, nego o našoj sokolskoj sredini i o našem sokolskom čoveku. I pitamo se, da li smo mi stvorili u jugoslovenskoj sredini od naših jedinica ognjišta koja bi zračila blagotvorno i vršila osetan uticaj na jugoslovensku nacionalnu sudbinu? Da li smo uspeali da stvorimo novog jugoslovenskog čoveka, čiji bi se uticaj osetio u našoj porodici, u našem društvu i u našem opštem nacionalnom životu i iz čijeg bi delovanja zračile sve one vrline, kojima smo mi okitili jugoslovenskog čoveka naših snova i naših ideala?

Treba smelo kazati istinu kao odgovor na gornja pitanja: ni naše Sokolstvo ni

naš sokolski čovek ne samo da se nije približio idealu, jer to se ne može ni očekivati, ali je daleko i od onoga što od njega s pravom očekuje naša jugoslovenska nacionalna sadašnjica.

Sokolska Petrova petoljetka — veliki moralni potstrek

Kako to, razmišljamo, da Sokolstvo ima tako uzvišene rukovodne ideje i tako nezadovoljavajuću aktuelnu stvarnost? Nemojmo pohitati da kažemo jednu zabludu: da je to otuda, što naše članstvo nije obavešteno o tim velikim sokolskim idejama. Po toj zabludi dovoljno bi bilo da čovek zna što je istina pa da po njoj radi, da zna što je pravda pa da pravedno čini, da zna što je dobrota pa da bude dobar. Ali na žalost, stvarnost je vrlo često obratna: naime oni koji najviše znaju najviše greše, a oni koji su najviše obavešteni o istini i pravdi često znaju naći najbolje puteve da ih zasene i obesvete. To je zato što svest i inteligencija ne upravljaju našim životom i što su one samo na površini naše opšte svesti. Mi ćemo danas samo da potsetimo, da i sva nauka govori u potvrdu ove istine o nepodobnosti inteligencije i svesti da pokrenu akcije, bilo to na ličnom preporodu bilo na opštem društvenom podizanju. Široke domene potsveti, pasvesti, instinkta, o kojima govori i nova filozofija i psihologija, a i narodna filozofija, to su izvori života, to su izvori kretanja i delovanja. Na te duboke i racionalne snage trebalo je apelovati u našoj želji da pokrenemo sokolskog čoveka i sokolsku zajednicu na nove puteve i nove akcije, koje ćemo osvetljavati našom inteligencijom i našim prosvetiteljskim delovanjem. Trebalo je naći živu snagu, duboki moralni potstrek, koji će nas sve pokrenuti da oživotvorimo naše ideale i ispunimo naše programe. I samo tako treba shvatiti i ideju Sokolske Petrove petoljetke, koja je taj moralni potstrek, koja je taj živi i duboki pokretač na akciju,

na delo, na žrtvu. Sokolska ideologija, kako smo joj danas odani, postojala je i pre rata, ali je Sokolstvo imalo tada jednu pokretačku ideju, ideju oslobođenja i ujedinjenja. Sokolstvo u Jugoslaviji i danas treba da nađe svoju ideju pokretača i Sokolska Petrova petoljetka je prvi korak da se ta ideja izrazi i formuliše i da pređe u svest svih pripadnika, da ih oduševi i da tako dobije snagu ideje pokretača.

Zavet je srce i pokretač Sokolske Petrove petoljetke

Ideja Sokolske Petrove petoljetke zapaljena je jednom tragičnom istorijskom iskrom. Marsejska pogibija bila je snažan udarac u savest nacije, a u prvom redu u savest Sokolstva. Velika poruka „Čuvajte mi Jugoslaviju“ — bilo je pitanje koje nije smelo ostati bez odgovora. Postavljeno je pitanje na svu sadašnju generaciju, da li je ona izvršila svoju dužnost prema zajednici, prema otadžbini, prema svim onim velikim i divnim žrtvama, koje su date za slobodu. Sokolstvo je smelo stalo pred to sudbonosno pitanje i sa odvažnošću, koja je vrlina junaka, priznalo je, da nije izvršilo dužnost, da se nije odužilo svim velikim žrtvama i da nije učinilo ono što od njega traži naša nacionalna sadašnjost, a još više naša teška i neizvesna sutrašnjica. Stoga se Sokolstvo u jednom istorijskom času prenuo i odlučilo da izvrši svoju dužnost. Odlučilo je da dađe odgovor na veliku poruku „Čuvajte mi Jugoslaviju“. Taj odgovor je — Sokolska Petrova petoljetka. Sokolstvo je spoznalo, da u svom dosadašnjem radu nije dalo ni približno pravu meru žrtve i pregaranja za opštu stvar. Mi smo ustanovili, da smo mi daleko pre malo odmerili udeo našeg doprinosa na žrtvenik opšteg dobra zajednice. Ta mera treba da se poveća. To iziskuje i težina prilika u kojima živimo i teške perspektive u koje gledamo. Polazna tačka je dakle Sokolske petoljetke žrtva. Velicina posla i sudbonosna odgovor-

nost koja pretstoji Sokolstvu u današnjem vremenu prisilila nas je da u izvršenju Sokolske Petrove petoljetke nametnemo svakom pojedincu tešku obavezu, da ga za dužnost vezemo najdubljim vezama njegove unutrašnjosti. Nisu to obaveze vanjske discipline, nije to vanjski mehanički pritisak nego duboka unutrašnja obaveza. Otale je nikad i zavet. To je najveći stepen obaveze jednoga čoveka. On se daje u teškim nevoljama i sva naša teška prošlost je ispunjena zavetom i sve naše velike pobjede delo su zaveta. Mi duboko osećamo i krvavo smo svesni, da se posle pogibije Kraljeve naša otadžbina i naša nacionalna jugoslovenska misao nalaze u jednoj od najtežih istorijskih nevolja i tvrdo verujemo, da ih samo može spasiti jedan veliki sokolski zamah, ponesen snagom zaveta. Zavet je apel na najdublje svesti čoveka i naroda, on je veza sa Bogom i obaveza najintimnije unutrašnjosti čoveka. Zavet je srce, pokretač sokolske Petrove petoletke. On je njena suština. Gde nema zaveta nema sokolske Petrove petoljetke — bez zaveta je Sokolska Petrova petoljetka obično pravljenje programa bez unutrašnje pokretačke snage. Zavet je Sokolskoj Petrovoj petoljetci i ono po čemu je taj pokret naš izvorni sokolski i narodni pokret. Po njemu se Sokolska Petrova petoljetka razlikuje od sličnih planskih akcija u drugim zemljama, akcija koje se ne pokreću unutrašnjim impulsom, nego vanjskim mehaničkim pritiskom.

Smisao zavetnice

Rekli smo, da je suština i bitno jemtvo Sokolske Petrove petoljetke zavet. Njeno svedočanstvo je zavetnica. Svaka jedinica treba da potpiše zavetnicu, da se zavetom obaveže na izvestan broj zadataka i dužnosti koje će izvršiti u toku 5 godina. To je izuzetan napor koji ona ulaže kao svoj doprinos Sokolskoj Petrovoj petoljetci i kao svoje oduženje velikog istorijskog duga. Jer, još jednom ponavljamo, Sokolska Petrova petoljetka nije nikakav nov program, nego moralni potstrek, ona nije izuzetan posao, nego izuzetan napor. Te jedinične zavetnice treba sa oduševljenjem i zanosom izvršavati. Ni jedna jedinica se ne prisiljava od viših foruma na izvršavanje zavetnice, jer je sila za njeno održavanje unutrašnja, u samoj zavetnici, u zavetu i u zavetnom osećanju našega naroda. Zadatak viših foruma, župe i Saveza je: da potstiče, da propagandom daje novo oduševljenje, da evidentira i da smišljenim radom organizuje i poveže sve napore u Sokolskoj Petrovoj petoletci, da je razraduje i razgranjava. Zavetnice se mogu popunjavati svake godine na t. zv. popunbenim formularima.

Veliko značenje ličnih zavetnica

Ove jedinične zavetnice obuhvataju one poslove koji se mogu samo kolektivnim snagama da posvršavaju. Pored njih su uvedene i lične zavetnice, čiji je značaj dalekosežniji, jer one obuhvataju ličnost čoveka, tangiraju njegov unutrašnji život, idu za njegovim ličnim preporođajem. Jer, to podvlačimo sa najvećom važnošću, lični preporođaj je pretpostavka i polazna tačka čitavog rada u Sokolskoj Petrovoj petoletci. Mi tvrdo verujemo, da ovakvi kakvi smo sad nećemo moći izvršiti ovaj veliki posao Sokolske Petrove petoletke. Uz lične zavetnice dobiva svaki član i spisak zadataka u 6 grupa. Iz tih zadataka koji se odnose na lični preporođaj čoveka, na njegove dužnosti prema porodici, prema bližnjem, prema zajednici itd. svaki pojedini član treba da izabere sebi jedan broj zadataka koji će preuzeti obavezom zaveta na sebe kao svoj ideo u Sokolskoj Petrovoj petoletci. Lične zavetnice unose se u matičnu knjigu zavetnica, a njihovo izvršenje nadzire društvo ili četa kojoj pripada zavetnik. Svaki Soko posle potpisa zavetnice postaje Soko-zavetnik i dobiva i zavetnu značku koja predstavlja srce iz koga buktu zavetni oganj, na čijem se crvenom polju nalazi zlatna glava Kralja Petra II.

Konačni cilj Sokolske Petrove petoljetke

Svake godine vrši se pregled rada na Sokolskoj Petrovoj petoljetci u obliku župskih sabora sokolske Petrove petoljetke. Jedinice koje su pre vremena izvršile svoje zavetne obaveze, popunjuju svoju zavetnicu popunbenim formularom. U taj formular unosi se kao ideo jedinice i ono što članovi te jedinice budu izvršili preko svojih ličnih zavetnica. Nakon 5 godina, kad se navrši rok punoletstva našeg mladog Kralja, sabiraju se rezultati čitavog zavetnog pothvata jugoslovenskog Sokolstva. U jednoj velikoj knjizi, koja će se predati toga dana Kralju Petru II, biće izloženi rezultati ovoga našega napora. Svaka jedinica će imati u toj knjizi svoj pergamentni list, na kome će biti upisana sva ona dela koja je jedinica izvršila kroz 5 godina sokolske Petrove petoljetke za slavu Boga, za pokoj duše Kralja Aleksandra, za sreću i dug život Kralja Petra II i za sjaj i veličinu Jugoslavije. Toga dana treba da se nađe u Beogradu, oko prestola našeg mladog Kralja, ogromna sokolska armija, da posle 5 godina žrtava i napora udari pečat nepovredivosti onih velikih nacionalnih i sokolskih misli, koje su stavljene u osnovu naše države i njene sudbine. Ali, to treba upamtiti: toga dana ne prestaje sokolski zamah. Pet godina čeličenja sokolskog duha na žrtvi i zavetu stvorice jednu sokolsku generaciju, koja će učiniti Sokolstvo maticom čitavog našega nacionalnog života i zdravim rukovodnikom njegove sretne sudbine. Pet godina ovakvog očišćenja kroz zavet i žrtvu osposobiće Sokolstvo da izvrši u okviru svojih opštih ideja svoju istorijsku misiju u slobodnoj Jugoslaviji onako kako je znalo da izvrši i u njenim borbama za slobodu. Mi ulazimo u jedan veliki patriotski posao, na koji pozivamo i svu našu braću i sestre, da uskoče u redove sokolskog zavetnog pokreta i da doprinesu da Sokolstvo učini Jugoslaviju velikom, sretnom i dostojnom njenih velikih boraca i vizionera.

R. G.

Živ rad oteka Saveza SKJ za Sokolsku Petrovu petoljetku

Otek za Sokolsku Petrovu petoljetku pri Savezu SKJ živo radi na organizaciji Sokolske Petrove petoljetke na području čitavog Saveza. Ovih dana upućena su župama pisma, u kojima se one obaveštavaju o stanju rada na izvršenju Sokolske Petrove petoljetke na njihovom području i šalju im se upute, šta treba da preduzmu za življi i bolji rad oko organizacije Sokolske Petrove petoljetke. Bratske župe su dobile formulare, na kojima će najdalje do 31 avgusta o. g. uputiti Savezu spisak svih zavetovanih radnja i zadataka, kako bi Savez mogao 6 septembra da ima definitivan pregled svih zadataka koje su pojedina društva i čete preduzeli u izvršenje kroz razdoblje Sokolske Petrove petoljetke. Isto tako je Savez pozvao sve bratske župe, da mu upute zavetnice svih svojih jedinica, jer je to potrebno oteku za Sokolsku Petrovu petoljetku pri Savezu, kako bi mogao organizovati svoj posao na izvođenju Sokolske Petrove petoljetke. Savez će ovih dana preduzeti također široku akciju na uvađanju ličnih zavetnica, pa će u tom pravcu uputiti svim župama i svim jedinicama opširne upute. Savez također radi na organizovanju VII međužupskog sastanka u Kragujevcu, jer smatra ove sastanke kao najbolji put za efikasnu propagandu i organizaciju Sokolske Petrove petoljetke. Očekuje se da će župe, društva i čete urednim odgovaranjem na sve savezne raspise omogućiti Savezu da izvrši svoj deo dužnosti na izvršenju ovog velikog sokolskog pothvata.

Tečaj za društvene načelnike neće se održati

Na osnovu zaključka radnog zbora župskih načelnika i načelnica u Kaštel-Sućurcu, tečaj koji je bio predviđen od 1—10 septembra o. g. neće se održati.

Proslava rođendana Nj. Vel. Kralja Petra II

Svim bratskim jedinicama!

Jugoslovensko Sokolstvo će ove godine na naročito svečan način proslaviti 15-rođendan Nj. Vel. Kralja Petra II. Sve jedinice, stoga, treba da preduzmu sve da proslava ovog velikog jugoslovenskog i sokolskog praznika bude veran i dostojan izraz one bezgranične ljubavi, koju čitav jugoslovenski narod, a naročito Sokolstvo, u ovim časovima, neguje prema svom uzvišenom Kralju. Savez SKJ smatra za dužnost da najozbiljnije upozori sve uprave bratskih župa, društava i četa, da ne propuste nijedan napor i da ne zanemare ništa što je potrebno da ovogodišnja proslava rođendana Nj. Vel. Kralja nadmaši i po veličanstvenosti i sjaju izraza i po broju učesnika, Sokola i naroda, sve dosadašnje proslave. Savez SKJ uveren je, da se ova njegova odluka potpuno podudara sa opštom željom i raspoloženjem njegovog članstva i da su vreme i prilike u kojima živimo najbolji tumači i objašnjenje za potrebu jedne snažne i veličanstvene manifestacije sokolske i jugoslovenske nacionalne misli na rođendan onoga, koji je simbol nerazorivosti i srečne budućnosti jugoslovenskog narodnog i državnog jedinstva. Neka se ne izostavi nijedan dostojan izraz odanosti Sokolstva prema Nj. Vel. Kralju Petru II, neka se ne propusti nijedan dokaz naše predanosti ideji jugoslovenskog narodnog i državnog jedinstva i naše odlučne spremnosti da uložimo sve napore i dademo sve žrtve u službu Kralja i Jugoslovenstva.

Toga dana navršava se i godišnjica od proglašenja Sokolske Petrove petoljetke. Ta godišnjica treba da dade naročit pečat i proslavi rođendana našega Kralja, kome smo i posvetili ovih pet godina izuzetnih napora jugoslovenskog Sokolstva. Stoga ova proslava treba da bude ne samo najveća manifestacija našeg oduševljenja, nego i dokaz naše istinske spremnosti na žrtvu i delo. Na svečanoj sednici, čiji vam program dajemo naniže, trebaće dati mesta jednom izveštaju o radu svake jedinice na izvršenju Sokolske Petrove petoljetke, a kod jedinica koje su kasnije ušle u pokret Sokolske Petrove petoljetke izveštaj o zavetovanim radnjama tih jedinica. Tek na ovaj način izvedena proslava biće prava sokolska proslava: biće manifestacija jednog stvaralačkog oduševljenja, jednog pozitivnog konstruktivnog patriotizma, jedne ljubavi prema Kralju, simbolu toga patriotizma, ljubavi koja se divno izražava, ne samo oduševljenjem, nego i delima i žrtvom.

Savez koji samo želi da ta proslava bude što veličajnija, prepušta bratskim župama da prema svojim mesnim prilikama i običajima nađu za to najbolja sredstva, držeći se uvek opštih sokolskih načela i čuvajući strogo disciplinu i dostojanstvo ove najveće nacionalne organizacije. Savez je dobio nekoliko inicijativa za način proslave toga dana. Neke župe, shvaćajući same potrebu što veličanstvenije proslave, odlučile su da uoči toga dana prirede bakljade, pohode kroz sela sa iluminiranim kolima i pevanjem patriotskih pesama, paljenjem „Kraljevih vatri“ na svim uzvisinama i istaknutijim mestima, organizovanje večernjih zborišta sa čitanjem sokolske poslanice, štafete sa bakljama i t. d. Ostavljajući bratskim župama da same promisle o tome, šta bi za njihove prilike bilo najshodnije, Savez SKJ se ograničava da dade opšta uputstva za održavanje svećanih jav-

nih sednica pri svim sokolskim jedinicama, društvima i četama. Te sednice će se održati pre podne u vreme kad ne bude službe Božje u bogomoljama, jer se u bogomoljama treba da nađe toga dana što veći broj pripadnika onih jedinica koje gravitiraju bogomolji u kojoj se vrši služba Božja.

Svečanoj sednici treba da, bez izuzetka, prisustvuju svi članovi, članice, naraštaj i deca. U mestima, gde ima više društava, prepušta se oceni društvenih uprava, da li će održati zajedničku sednicu ili svako društvo za sebe. O tome će odlučiti uprave tih društava na zajedničkoj konferenciji, rukovodeći se pri tome samo interesom Sokolstva u tome kraju.

Svečana sednica treba da bude pripremljena tako, da na sve prisutne ostavi dubok utisak snage, oduševljenja i vernosti Sokola svom Kralju. Stoga ne treba zanemariti vanjski izgled dvorane u kojoj se drži sednica, naročito pozornice, podijuma, odnosno mesta na kome će biti postavljene slike Nj. Vel. Kralja Petra II i Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, i gde će se nalaziti starešinstvo i govornici. Preporučuje se da se to mesto iskiti zelenilom, jugoslovenskim zastavama i raznim sokolskim emblemima i gestima.

Dnevni red svečane sednice trebao bi da izgleda od prilike ovako:

- 1) Sokolski pozdrav, odnosno zavetna molitva Sokolske Petrove petoljetke. (Ta molitva glasi: „Za slavu Boga, za pokoj duše Kralja Aleksandra, za sreću i dug život Kralja Petra II i za sjaj i veličinu Jugoslavije“).
- 2) Pozdrav zastavi.
- 3) Govor o značenju dana i predavanje o mladom Kralju.
- 4) Recitovanje pesme o Kralju.
- 5) Govor o Sokolskoj Petrovoj petoljetci.
- 6) Pesma „Stari sejač“ od A. Šantića.
- 7) Čitanje proglasa Saveza SKJ.
- 8) Recitacija pesme „Zakletva težaka“.
- 9) Izveštaj o izvršenim radovima u Sokolskoj Petrovoj petoljetci, odnosno o tek zavetovanim radnjama.
- 10) „Oj Sloveni“.
- 11) Zaključak sednice.

Prema mesnim prilikama, može se ovaj program popuniti pesmama za guslarske, muzičkim kompozicijama za hor ili orkestar, živim slikama i t. d., ali pri tome paziti da sve bude strogo u jugoslovenskom i sokolskom duhu, a nastojati da program ipak ne traje previše dugo.

Ovom prilikom skrećemo pažnju, da je potrebno, da oni koji čitaju predavanje i govore budu dobri govornici, odnosno čitači, i da govore nekoliko puta ranije pročitaju, kako ne bi ostavili rđav utisak na prisutne i promašili smisao govora.

Predavanje, proglaši i recitacije, spomenute u nacrtu programa, dostaviće se svim bratskim jedinicama na vreme.

Koristiće mnogo uspehu naše zajedničke stvari ako nam župe što hitnije dostave podatke o tome, što su već predvidele za proslavu ovog praznika, izvan okvira ovoga što je navedeno u ovim uputstvima. To nam je potrebno, da o zgodnim pojedinačnim inicijativama obavestimo i druge župe, kako bi se i one mogle time koristiti i uveličati svečanost u svom kraju.

Zdravo!

Beograd, 18 avgusta 1937.

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije

„Sokolski vjestnik“ ČOS o našem Sokolstvu

Brat František Koudelka napisao je u „Sokolskom vjestniku ČOS“ oduži članak o V pokrajinskom sletu jugoslovenskog Sokolstva u Skoplju. Između ostalog pisac članka veli: „Neću da se upuštam u pojedinosti o samim vezbama, već to prepuštam stručnjacima, samo ću u opštem pogledu izvestiti, da su vojnici, osobito mornari, vežbali sjajno. Veoma prijatno iznena-

dile su nas vežbe seoskih sokolskih četa, njihovo vladanje i sve što se tiče urednog nastupa. Bilo je sve na visokom nivou, što priznajem sa radošću“.

Nadalje „Sokolski vjestnik“ donosi izveštaje i o nekim našim manjim sletovima i priredbama i hvali o tome strogu kritiku u našem „Sokolskom glasniku“. List u vezi s time kaže: „Ova iskrenost je jemtvo napretka. U njoj je i opomena za sve one, koji javne vežbe uzimaju olako“.

Brat K. Zahara seća se u povećem

članku velikog prijatelja Sokolstva blagopokojnog biskupa d-ra Frane Učelinija-Tice. List donosi i sliku pokojnikovu, koju je pisac sam snimio za vreme jednog svog boravka na Lopudu. Pisac pripominje, da čuva ovu sliku kao oko u glavi.

U broju 30 „Sokolski vjestnik” donosi opširan izveštaj o ovogodišnjom

glavnoj skupštini Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije sa dve slike. Na koncu tog svog izveštaja list veli: „Po svemu može se bez preterivanja kazati, da skupština SKJ znači velik napredak u sjedinjenju jugoslovenskog naroda, u sokolskom radu u Jugoslaviji i u učvršćenju veza slovenskog Sokolstva. To nas ispunja istinskom radošću”.

Peći prosvetni tečaj Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije

Tečaj je otvorio pozdravnim govorom zamenik saveznog starešine brat Đura Paunković

U cilju što jačeg razvijanja prosvetnog rada u našem Sokolstvu i spremanja za taj rad što većeg broja dobrih sokolskih prosvetnih radnika, Prosvetni odbor Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije organizovao je i ove godine u okviru savezne prosvetne škole peti opšti savezni prosvetni tečaj. Tečaj je otvoren dne 9 o. m. u 8 časova u Studentskom domu u Beogradu.

Tečaj je pod vodstvom i stalnim nadzorom novog saveznog prosvetara profesora brata Miloša Stanojevića, a organizovan je, kao i svi dosadašnji savezni prosvetni tečajevi, na strogoj internatskoj osnovi. Tečaj polaze 42 tečajca, 34 brata i 8 sestara, koji su došli iz sedamnaest župa. Među učesnicima ovoga tečaja ima profesora, sudija, učitelja, privatnih činovnika i studenata. Po sokolskim funkcijama tu ima načelnika, prosvetara, tajnika i jedan starešina društva.

Rad u tečaju počinje svakog dana, ne izuzev ni nedelje, u 6.30 časova, prvo s časom telovežbe, a zatim od 8 do 11.30 časova drže se predavanja, koja se opet nastavljaju u 16 te traju do 17.40 časova. Zatim sledi čas pitanja i odgovora o održanim predavanjima, za ovim opet čas telovežbe i nakon toga razvija se kritika raznih govora pred vrštom i drže debate.

Kao što se vidi, ceo dan je osim popodnevnog odmora od par časova, ispunjen intenzivnim radom. Tačno utvrđeni nastavni plan tečaja obuhvata brojne predmete, o kojima predaju sledeća braća i sestre, naši poznati sokolski radnici: dr. Milivoje Pavlović: Savremeni nacionalni zadaci Sokolstva, Slovensko Sokolstvo, Istorija jugoslovenskog Sokolstva i Jugoslovenska i sokolska misao; dr. Vladimir Belajčić: Kulturna orijentacija Sokolstva, Narodno-odbrambeni rad u Sokolstvu, Sokolska organizacija, Staranje o novom članstvu i Sokolski sastanci i zborovi; dr. Nikola Mrvoš: Idejni osnovi Sokolstva i Sokolstvo i nacionalno oslobođenje; dr. Aleksandar Tabaković: Sokolstvo i fašizam, Sokolstvo i nacionalno-socijalizam i Sokolstvo i klerikalizam; dr. Milorad Dragić: Eugenika i Sokolsko novinarstvo; Radmilo Grdić: Sokolska Petrova petoletnica; dr. Alfred Pihler: Sistemi telesnog vežbanja i Tiršev sistem; inž. Milan Cvejić: Sokolska prosvetna statistika; dr. Tihomir Protić: Sokolska štampa; Mirko Skovran: Vaspitanje sokolskog naraštaja; Franja Malin: Sokolski muzeji; Dušan Jovanović: Sokolski prosvetni rad i telesno vaspitanje; prof. Miloš Stanojević: Putevi i ciljevi, Sokolska administracija, Sokolsko besedništvo, Sokolske škole i tečajevi i Sokolske debatne večeri; Zorka Vojnović: Prosvetni rad u Sokolstvu, Sokol-

stvo i žena, Socijalno staranje u Sokolstvu i Rad sa ženskim kategorijama u sokolskim četama; Velja Popović: Sokolska taborovanja i izleti i O trezvenosti; prof. Svetislav Marić: Sokolstvo, dom i škola, Sokolske priredbe, Saradnja Sokolstva sa drugim organizacijama i Sokolske knjižnice; prof. Milisav Sakulac: Sokolski pozorišni otseci; Đura Brzaković: Sokolski prosvetni rad selu; prof. Bogoljub Krajčik: Sokolska propaganda putem radija, Sokolstvo i sport te Sokolska propaganda putem filma i diapozitiva; Mihailo Nikolić: Sokolska štednja; dr. Milorad Feliks: Sokolski lekarski otseci i Saradnja lekara i sokolskih prosvetara; Ivan Lavrenčić: Sokolsko vaspitanje dece, Značaj i svrha pozorišta s lutkama, Sokolska štampa za decu i Praktični rad sa decom; prof. Vladimir Deduš: Sokolska propaganda putem popularnih predavanja; Mirko Mihaldžić: Organizacija pozorišta s lutkama te Svetislav Pašćan: Muzika i Sokolstvo. Časove telesnog vežbanja vodi brat Radomir Gačić, koji ujedno vrši i dužnost prefekta u tečaju, a ekonom tečaja je brat Dragoljub Atanacković. Pored navedenih predavanja, vodstvo tečaja predvidelo je za tečajce i nekoliko izleta.

Otvaranju ovog prosvetnog tečaja, pored zamenika saveznog starešine brata Paunkovića, prisustvovali su: zamenik saveznog starešine inžinir brat Milivoje Smiljanić, savezni gospodar brat Mihailo Nikolić, nastavnici tečaja i druga braća.

Otvarajući ovaj tečaj, zamenik saveznog starešine brat Đura Paunković održao je sledeći govor:

Govor brata Paunkovića

— Drage sestre i draga braćo!

Dozvolite da vas pre svega srdačno i bratski pozdravim na početku vaše dužnosti, na koju ste došli dobrovoljno, gonjeni željom da se što više osposobite za sokolski rad. Primite moje pozdrave od srca sreću i neka moja radost pređe i u vaša srca i neka vas ona ispunjava čitavo vreme vašeg rada.

Ta moja radost nije površna, svakidanja, ni kratkotrajna. Ona ima mnogo dublji i značajniji koren. Ta radost dolazi od briga za naše Sokolstvo. Mi koji smo već pri kraju svoga sokolskog rada i koji smo dali sve što smo mogli, treba da se brinemo na kome ćemo to Sokolstvo da ostavimo — ko će da nastavi iza nas, da produži onim istim pravcem kojim je Sokolstvo išlo od svoga poštanka do danas.

Za ovih 14 dana koje će te provesti ovde u domu, imaćete prilike da čujete od braće i sestara, starih sokol-

skih radnika, mnogo stvari iz našeg sokolskog života i rada, koje će vam korisno da posluže u vašem budućem sokolskom delovanju. Ja sa svoje strane u svom pozdravu želeo sam da kažem nekoliko reči konkretno i stvarno o tome: **Šta treba da radimo.**

Postavljajući to pitanje, mislio sam **šta treba da radimo sada** — **baš u ovom vremenu**, u kome se nalazimo, u ovim prilikama i događajima koje neposredno doživljavamo i preživljavamo, čiji smo živi svedoci. A sve to nije ni jednostavno ni lako, pa čak često nije ni shvatljivo. Na licima svih vas vidim, da se slažete sa mnom, jer i vi sve to osećate — svi osećamo isto.

Celokupan život teče i odvija se tako kao da se nalazimo u stanju jedne opšte dezorijentacije, političke i društvene, kao na nekom bespuću. Svakodnevno vidimo, kako se ljuljaju tu pred našim očima sve, pa i najveće etičke i moralne vrednosti. Kad sve sabereš što se oko nas zbiva, dobiva se utisak kao da u životu uspevaju jedino oni koji rade sasvim suprotno od tih vrednosti i kojima je cilj da za svoje lične interese sve ruše i obaraju. Naš unutarnji državni život kao da proživljava najteže dane. Izgleda, kao da su se sva zla sveta udružila da sruše ono što se tolikom mukom izgradilo.

I naši Sokoli stoje zbunjeni. Sokoli — propovednici bratstva, ljubavi, jedinstva — svih onih velikih ideala o kojima se vekovima sanjalo, za kojima su generacije živele i umirale, doživljavaju danas da budu proganjani, da se otvoreno i jasno negira sve ono što čini srž sokolske vere — jedinstvo našega naroda — i da se plemenske strasti sve jače raspiruju, potpomagane sa svih strana.

Takvi izveštaji svakodnevno stižu od naše braće sa terena. Crne vesti, sve crnja jedna od druge. Sve to teško nam pada i duboko nas pogađa. Uprava našeg Saveza ulaže sve svoje napore da pomogne gde se pomoći dade, da spreči nasrtaje, da ukaže na sve te nekorektnosti i nelogičnosti u odnosu prema Sokolstvu.

Ali, sestre i braćo, što mi kao Sokoli, ne samo kao funkcioneri, nego i kao široko članstvo naše sokolske organizacije unutar svoga života **treba sad da radimo** — mi sami u svojoj kući kod sebe, u vezi sa svim tim što se oko nas zbiva.

Kratak i jasan je odgovor: **Mi treba da radimo!**

Šta to znači? Šta mi to treba da radimo? Zar nismo i do sad radili?

Sestre i braćo, radili smo, samo možda ne koliko smo trebali da radimo, radili smo u drugim prilikama. Nova vremena, novi događaji traže i nov način rada i nove metode.

Pre svega mi treba da zbijemo naše redove, svuda, od najniže jedinice pa do vrha, da se složimo u sokolske kolone, da se izbrojimo i da vidimo koliko nas ima.

Svaka naša jedinica, odnosno njezino vodstvo, treba poimenično nekoliko puta da pređe popis svoga članstva da se vidi, ko se sve u tim redovima nalazi i da se zna ne samo kvantitativno, tj. brojno stanje jedne jedinice, nego da se zna tačno i **šta svaki član jedne zajednice predstavlja sam za sebe kao ličnost**. Sve ovo potrebno je zato što se od tih naših članova pojedinaca sastoji naša organizacija, što je svaki za sebe deo koji čini kičmu naše organizacije. Mi treba da znademo, da čvrstina i snaga naše kičme zavisi od tih delova, tj. od snage Sokola pojedinaca.

Vodstvo svake jedinice moralo bi da bude sigurno za svakog svog člana, da je on pravi i istinski Soko; ono bi bi moralo da gotovo bez predomišljanja može da garantuje za njega, verujući da nije mogao u organizaciju ući onaj kome u njoj nema mesta.

Dakle, najveću pažnju treba posvetiti našem novom članstvu, onima koji prvi put ulaze u našu organizaciju. O tome će te, uostalom, imati prilike da čujete u zasebnom predavanju.

Da bi jedanput imali potpuno obrađeno i vaspitano članstvo, potrebno je posvetiti što više brige našoj deci i naraštaju. Kako se to radi, čućete od strane braće i sestara opširnije — ja samo napominjem to kao jedan od krupnih naših zadataka. Bez sistematskog vaspitanja dece i naraštaja, vođenog po

jednom planu, mi nikada nećemo imati onakvo članstvo kakvo želimo. To vaspitanje danas predstavlja ne malu teškoću i biće sve teže što se više i brže život razvija u svima pravcima. Zato treba prva naša briga da bude da se spremi dovoljan broj vodnika i prednjaka koji će, poznavajući život, umeti da vaspitaju naš podmladak i naraštaj tako, da on bude sposoban da se probije čvrst i nepovredan kroz prilike i događaje u kojima živimo.

Sve ovo, sestre i braćo, izgleda da nije ništa novo, jer sve smo to znali i činili i ranije. Ali sada je pokazalo vreme, da sav taj rad nije bio ni dovoljno smišljen ni planski izveden, da smo mi dosta bezbrižno i olako prelazili preko mnogih događaja u našem narodnom životu i izvesne pojave, koje su danas izazvale krupne posledice, činite su nam se laže i prolazne.

„Na muci se poznaju junaci” — kaže naš narod.

Mi smo to osetili u našem poratnom sokolskom životu bolje nego ikad. I zato sam smatrao za potrebno da ponovim sve to, ali ne da ponovim tako, da od svega ostane samo jeka, nego da se mi duboko o tom zamislimo i da se zaverimo sami sebi, da ćemo od sada tome pitanju posvetiti sve svoje sile i znanje.

Da, sestre i braćo, da smo mi tako radili, mislim, da ne bi trebali da sada ulažemo toliko napora. Pre svega niko ne bi smeo ni da pomisli da dirne u nas, jer bi znao da bi se svaki njegov udarac odbio o granitnu stenu sokolske volje, sokolske svesti i o veliku unutarnju snagu, koja povezuje naše sokolske redove.

Naša sokolska vera treba da bude čvrsta i nesalomljiva poput vere onih koji su se za novu nauku velikog istočnog mudraca sakrivali u katakombe, koji su sve podnosili dok nisu pobedili. Naša vera treba da bude ravna veri apostola Hristove nauke. Naša vera treba da bude dostojna svih velikih dela neumrlih heroja kojima obiluje naša opšta istorija i naša sokolska prošlost. Mi smo u prošlosti imali velikih Sokola i velikih heroja. Ako istinski idemo njihovim stazama, ako smo svesni šta su oni uradili za nas, ako ispovedamo iste ideje koje su i oni ispovedali, onda mora i naša vera biti ravna njihovoj.

Sestre i braćo, nije to fantazija, nije to prazan zanos, to je vera u našu sokolsku ideologiju. Ona je tu. Ona je jedna velika istina. To je istina na kojoj je osnovana naša sokolska prošlost, za koju su živeli Sokoli od svoga osnutka do danas. Ta naša ideologija, ta sokolska istina, nije do danas izgubila svoje značenje. Njezino daljnje postojanje, njezino oživotvorenje zavisi samo od naše snage i naše sposobnosti. Naša snaga ste vi, sestre i braćo, to smo mi svi zajedno, to je naše celokupno članstvo. Ja bi želeo, sestre i braćo, da danas, **baš danas**, u ovim danima koji izgledaju tako teški, u danima kad se čini da je nastala jedna opšta politička i društvena pometnja pojmova, da naše Sokolstvo visoko dignu svoju zastavu, da ono zasvetli kao zvezda vodilja na nebu našeg nacionalnog života, da naš narod spontano oseti tu njegovu snagu, Ja bi želeo, da čvrstinom svojih mišica, lepotoom i snagom svoga tela, svojim etičkim i moralnim vrednostima, čvrstinom karaktera i dubokom svesću svoga članstva naše Sokolstvo bude uspravno, nesalomljivo, da bude čuvar i branilac svega pozitivnoga u našem narodu.

Jedinstvo našeg naroda bio je naš sokolski ideal. Mi tome idealu ostajemo verni do kraja, Mi se moramo za njega boriti. Mi smo Sokoli, mi smo pozvani da tako radimo. Mi svi moramo biti svesni svoje dužnosti i ne smenikad zaboraviti kako je ova zemlja stvorena. Mi moramo uložiti sve svoje snage da vaspitamo svoje članstvo, da ono bude svesno, kako se ova zemlja ima da brani i čuva. Naše članstvo mora znati, kako se za svoju zemlju treba da bori. Mi smo Jugosloveni i mi **moramo** znati, kako se može najbolje naša zemlja očuvati i kako se mora za tu zemlju raditi. Sokoli pre svih drugih treba svega toga da budu svesni.

Naš život, sestre i braćo, treba realno gledati. Bez svesnoga članstva ne



Zamenik starešine brat Paunković otvara tečaj

možemo ništa postići. Mi tu svest moramo sistematski izgrađivati.

Eto — to sam želeo da vam kažem. To sam želeo da vam stavim na srce. To je moj apel.

Za vreme svoga bavljenja ovde dobro slušajte i pamтите sve što vam se kaže, pa da bi ste mogli na kraju poći svojim kućama, svojim jedinicama, da obogaćeni potrebnim znanjem prionete na posao.

Radite, sestre i braćo, radite i izgrađujte cementne zidove našeg sokolskog i nacionalnog doma. Ako budete tako radili, onda neće ništa moći tom našem zajedničkom domu da naškodi. Neina bure ni oluje koja će moći da ga pokrene. Radeći tako izgrađićemo našu svest u tolikoj meri, da će naše članstvo predstavljati zaista jednu golemu snagu.

I kada se drugom prilikom sastanemo svi zajedno ili pojedinačno, ja ću biti

sretan ako mi neko od vas bude mogao reći: brate starešino, radio sam onako kako si nam ti govorio i postigao sam uspeh svoga rada".

Sestre i braćo, želeći vam da provedete ovo vreme ovde u najlepšem raspoloženju, u bratskom i prijatnom sokolskom osećanju punom iskrene i prave bratske ljubavi, ja vas ponovo molim da budete uvek budni i spremni na sokolskoj straži i ne zaboravljajte nikad da otvoreno gledate u život. Radite i pamтите: samo ono što je čvrsto snažno i svesno, nikada ne propada. Zdravo!

Konac govora brata Paunkovića, koji su svi prisutni saslušali s najvećom pažnjom, bio je popraćen burnim i dugotrajnim oduševljenim poklicima i pljeskom.

Tečaj traje do 23 o. m. i o radu u njemu još ćemo izvestiti u narednom broju.

Starešina ČOS brat dr. Bukovski u našoj zemlji

Prošlih dana boravio je u našoj zemlji starešina bratske Češkoslovačke obce sokolske i Saveza slovenskog Sokolstva brat dr. Stanislav Bukovski.

Starešina brat dr. Bukovski proboravio je u našoj zemlji sasvim privatno, nalazeći se na odmoru zajedno sa svojom gospođom. Došavši svojim automobilom, obišao je Crikvenicu, Plitvička jezera, Šibenik, Split, Dubrovnik, Sarajevo, odakle je stigao 9 o. m. u Beograd, gde se je zadržao jedan dan, u tom prilikom učinio posetu Savezu SKJ. Toga dana zajedno sa zamenikom saveznog starešine bratom Paunkovićem izvezao se je na Avalu, gde je sa svojom gospođom razgledao novi spomenik koji se podiže Neznamom junaku.

Naveče toga dana posetio je starešina brat dr. Bukovski sa bratom Paunkovićem savezni prosvetni tečaj, koji je baš toga dana bio otvoren.

Ovom nenadanom posetom tečaju sta-

rešine brata dra Bukovskog i nastavnici i tečajci bili su neobično obradovani. Tečajci su starešinu brata dra Bukovskog dočekali i pozdravili pesmom „Sokolskim pozdravom“, našto ga je srdačnim rečima pozdravio zamenik saveznog starešine brat Paunković. Zahvalivši se na toplom bratskom prijemu, starešina brat dr. Bukovski održao je lep prigodni govor, na koncu koga je sve prisutne pozvao da učestvuju X svesokolskom sletu naredne godine u Pragu. Konac govora starešine brata dra Bukovskog pozdravili su tečajci oduševljenim poklicima i pljeskom, nakon čega su otpevali sokolsku himnu „Hej Sloveni“. Kratko iza toga starešina brat dr. Bukovski, srdačno se oprostivši od nastavnika tečaja i svih tečajaca, napustio je tečaj.

Sutradan, u utorak ujutro dne 10 o. m., starešina brat dr. Bukovski otputovao je preko Subotice za Prag.

IZ SLOVENSKOG SOKOLSTVA

50-godišnjica sestre Milade Male



Iz „Sokolskog vjestnika“ ČOS donajemo, da je nedavno navršila 50-godišnjicu života bivša načelnica bratske Češkoslovačke obce sokolske sestra Milada Mala.

Sestra Milada Mala krupno je ime u češkoslovačkom Sokolstvu. Ona je ceo svoj život, svu svoju veliku spremu i odlično tehničko znanje posvetila radu za Sokolstvo, a naročito uzgoju sokolske žene, noseći u taj rad najveću ljubav i požrtvovanje. Kao dugogodišnja načelnica ČOS, ona je ujedno bila i prisna saradnica pokojnog brata dra Jindriha Vanjičeka, načelnika ČOS. Za velike zasluge koje je stekla radom za Sokolstvo, bila je izabrana nakon svog odlaska s mesta načelnice ČOS za počasnu članicu načelnštva ČOS. Sestra Milada Mala je i danas aktivna sokolska radnica.

Sestra Milada Mala pratila je uvek s najvećim zanimanjem i sestrinskom ljubavlju i rad jugoslovenskog Sokolstva, s čijim je mnogim predstavnicima, braćom i sestrama, iskreno saradivala za dugi niz godina. Učestvovala je i na više naših sletova i drugih priredaba

te proputovala mnoge naše krajeve, posvuda se živo zanimajući za naš sokolski život i rad. Iz tih susreta i te saradnje mnogu našu braću i sestre vežu s dragom sestrom Malom još uvek sveže uspomene.

Jugoslovensko Sokolstvo stoga, u čijim je redovima sestra Milada Mala oduvek uživala veliki ugled i najveće simpatije, pridružuje prigodom ovog njenog životnog jubileja i svoje iskrene čestitke s najlepšim željama.

Na mnogaja! Na zdar!

SOKOLSKA ŽUPA D-RA EDUARDA BENEŠA

U češkoslovačkom Sokolstvu, kao što je poznato, običaj je, da sokolske župe nose imena zaslužnih sokolskih ili nacionalnih radnika. Tako postoje na primer župe: Vanjičkova, Mahalova, Svecova i t. d. Predsednik češkoslovačke republike dr. Beneš izvestio je preko svoje kancelarije sokolsku župu u Užhorodu, koja dosada nije imala posebnog imena, da daje svoj pristanak, da se ova župa nazove Sokolska župa potkarpatskoruska dr. Eduarda Beneša.

SOKOLSKI SLET U ČIKAGU

Savez češkoslovačkog Sokolstva u Americi priredio je svoj slet 20 jula o. g. u Čikagu, na kome su uzeli učesća i famošniji jugoslovenski i poljski Sokoli, i to u povorci i na javnoj vežbi. U povorci bilo je preko 3.000 Sokola, a na javnoj vežbi prisustvovalo je preko 20.000 gledalaca. U prostim vežbama nastupilo je 1.000 naraštaja i 1.500 članstva. Sletu je prisustvovala češkoslovački poslanik u Americi i veliki broj predstavnika vlasti u Čikagu.

POLJSKO SOKOLSTVO

Organ Saveza poljskog Sokolstva „Sokol“ donosi u svom poslednjem dvobroju za juli i avgust opširne izveštaje i reminiscence o lepo uspelom VIII sletu poljskog Sokolstva, koji je održan od 26—30 juna o. g. u Katowicama.

Među mnogobrojnim slikama list do-

nosi i sliku našeg brata Gangla, koji je zastupao jugoslovensko Sokolstvo na ovome sletu, kao i faksimil njegove pesme „Bratski Poljski“, na slovenačkom i u poljskom prevodu od brata A. Boguslavskog.

LAKOATLETSKI PETOBOJ SAVEZA SLOVENSKOG SOKOLSTVA

Načelnštvo Saveza slovenskog Sokolstva zaključilo je, da se 4 septembra o. g. održi u Brnu lakoatleški petoboj. Ovo takmičenje obuhvata ovih pet grana lake atletike: trčanje na 200 i 1.500 m, skok u dužinu, bacanje diska i koplja. Takmičiće vrste od 6 članova sa dva zamenika. Ocenjivanje takmičara vršiće se po međunarodnoj tabeli.

TROGODISNJI PLAN RADA BUGARSKIH JUNAKA

Po ugledu na petoletnicu jugoslovenskog Sokolstva, Savez bugarskih junaka izradio je nacrt rada za naredne tri godine. U ovom periodu od tri godine osobita pažnja biće posvećena unutrašnjem jačanju društvenog rada kao i opštem podizanju vežbačkog nivoa kod svih kategorija. Ove godine takmičenja održaće se samo u društvima i okružjima, a naredne godine vršiće se po župama. Godine 1939 održaće se IX junacki slet, u okviru koga će se prirediti i opšte takmičenje celokupnog Saveza. U redovni program takmičenja umetnuće se također svake godine i samostalna takmičenja u lakoj atletici, plivanju i zimskim sportovima. Savez će nastaviti jačanjem svojih veza sa brat-

skim i prijateljskim organizacijama u inostranstvu, u prvom redu sa Savezom Sokola Kraljevine Jugoslavije, Savezom slovenskog Sokolstva i sa Međunarodnom gimnastičkom federacijom Bugarski Junaci rade na tome, da po stanu u svojoj zemlji najistaknutiji predstavnici na polju telesnog vaspitanja i očekuju, da će njihova svestrana i nesebična delatnost biti dostojno priznata i poduprta također i od državnih vlasti.

Razne sokolske vesti

Kako treba shvaćati svoje sokolske dužnosti. „Sokolski vjestnik“ ČOS objavljuje imena triju sestara i dvoje braće iz sokolskog društva Brno I, koji četiri godine, kao također još i četiri drugih sestara i dvoje braće, koji za punih pet godina nisu izostali ni sa jednog vežbačkog časa.

Kako bi izgledala u tome pogledu statistika naših sokolskih jedinica?

Takmičenje ČOS u tenisu. U Pršerovu bilo je 4 jula završeno tenisko takmičenje ČOS, na kome je pobedila momčad sokolskog društva Pršerov, koja je primila prelaznu nagradu za 1938 godinu.

Dobro bi bilo da i naša sokolska društva, gde je ovo moguće, uvedu ovu lepu granu telesnih vežbi.

IX prosvetna škola ČOS održana je od 2—17 jula o. g. u Tirševom domu u Pragu. Među 25 slušalaca ove škole bila su također i 2 Jugoslovena.

X svesokolski slet u Pragu 1938

Sletske markice. ČOS izdala je u svrhu propagande za X svesokolski slet 1938 godine u Pragu seriju od 10 raznih markica po 10 češkosl. para. Interes za ove markice je tako velik, da se moralo povisiti izdanje na 2 miliona. Svaka od ovih markica posvećena je uspomeni jednog od dosadašnjih 9 svesokolskih sletova. Prva markica donosi sliku sa I sleta u Pragu 1882, koji je vodio još dr. Miroslav Tirš. Druga potseća na II slet 1891. Treća nam prikazuje sokolski naraštaj, koji je prvi put nastupio na III sletu 1895, a četvrta vežbe članica sa ču-njevima na IV sletu 1901, kad su članice prvi put nastupile. Na V sletu 1907 održano je također međunarodno takmičenje, na kojem su sudelovali Česi, Slovenci, Francuzi, Belgijanci, Luksemburžani i Mađari. Zato vidimo na petoj markici sliku sa ovog takmičenja, na kome su pobedili Česi. Šesta markica predstavlja helenskog bacača diska iz scene „Maraton“, koja je izvedena na VI sletu 1912. Sedma prikazuje proste vežbe članova na prvom sletu posle oslobođenja 1920. Na osmoj je slika načelnika br. Vanjičeka, koji je vodio šest sletova, a zadnji pod njegovim vodstvom bio je VIII svesokolski slet 1926. Deveta oživljuje uspomenu na IX slet 1932, kojim je proslavljena 100-godišnjica Tirševog rođenja. I konačno deseta markica posvećena je X sletu, koji će se održati naredne godine. Na ovoj markici reprodukovana je slika „Radegast“, delo čuvenog češkog slikara Aleša. Ova markica daje potstrek za intenzivniji rad na narodnoj odbrani. Markice su vrlo lepo izradene u četiri boje. Nadamo se, da će iste i kod nas biti najlepše primljene.

Slet i filatelisti. Prilikom X svesokolskog sleta naredne godine u Pragu izdaće češkoslovačka pošta posebne marke. Prve izlaze početkom 1938 prilikom zimskih sletskih igara, i to u vrednosti od 0.50 i 1.— kč., a predstavljaju Visoke Tatire u zimi. Druge će izići pred slet u četiri vrednosti i nosiće sliku suosnivača Sokolstva Jindriha Fignera. Kao što je poznato, prilikom IX svesokolskog sleta 1932 bile su izdane marke sa Tirševom slikom. Skoro će izići i prva serija od 12 raznih primeraka dopisnih sletskih karata, druga serija izići će početkom iduće godine, a treća u glavnim sletskim danima.

Sletska scena. Na sletovima su tako već uobičajene i omiljene sletske scene, da bez njih više ne možemo da zamislamo ni jedan veći a kamoli svesokolski slet. Da bi se izvela na X sve-

sokolskom sletu u Pragu što lepša sletska scena, ČOS raspisala je za istu natečaj, za koji se je sa svojim radovima prijavilo 26 natecatelja. Prvu nagradu od 5.000 kč dobio je poznati sokolski radnik brat dr. Jan Malik, član predsedništva prosvetnog odbora ČOS. Druga nagrada nije bila dodeljena, već su umesto ove dodeljene dve treće.

Književni lutkarski natečaj za slet. Natečaj za komade pozorišta s lutkama, koji je raspisala ČOS, izazvao je veliko zanimanje. Za natečaj stiglo je 40 radova. Osim nagrada, koje su primili: prvu Č. Čepek, drugu G. Štibalova i treću B. Štiha, ocenjivački odbor dodelio je još nekoliko pohvalnih priznanja.

Natečaj za filmove. ČOS raspisala je: prvo, natečaj za sletske propagandne filmove (dužine oko 2.000 m). Nagrade za ovaj film su: 2.500.—, 1.500.— i 1.000.— kč. Drugo, natečaj za zamisao, kako da se najbolje izvede filmovanje X svesokolskog sleta, a u koju su svhu predviđene nagrade jedna od 4.000.—, dve po 2.000.— i dve po 1.000.— kč. U ovome natečaju mogu učestvovati i Jugosloveni. Potanja uputstva o ovom natečaju donosi „Sokolski vjestnik“ ČOS u 26 broju.

Sokoli — pevači na sletu. U okviru X svesokolskog sleta u Pragu održaće se veliko takmičenje sokolskih pevačkih horova, i to: muških, ženskih i mešovitih. Nadamo se, da će ovom takmičenju učestvovati i jugoslovenski sokolski horovi. Sva potrebna uputstva o tome donosi „Sokolski vjestnik“ u 26 broju.

Sletska lutrija. Kao što smo već izvestili, za X svesokolski slet organizovana je po prvi put i velika sletska lutrija. Lutrijski zgodici su predviđeni u raznim predmetima, i to u vrednosti po jedan od 150.000.—, 80.000.— i 30.000.— kč., dva po 10.000.—, pet po 5.000.—, pedeset po 1.000.—, sto po 500.—, 2.500 po 50.— i 10.400 komada po 25.— kč. Ukupna vrednost svih zgoditaka iznosi 1.000.000.— kč. U svemu izdaće se 1.000.000 srećaka po 5.— kč. Svaka sokolska jedinica imaće da kupi izvesan broj srećaka.

„Četeka“ — sprema se za slet. Češkoslovački presbiro (Československa tiškova kancelarž — „Četeka“) imaće za vreme X svesokolskog sleta na sletištu svoju naročitu kancelariju, u kojoj će raditi 7 redaktora, 6 pisara, nekoliko prevodioca i stanoviti broj pomoćnog osoblja. „Četeka“ će imati svoju obaveštajnu stanicu za svoje filijale. Izveštaji za inostranstvo slaće se direktno sa sletišta.

Popust za slet na češkoslovačkim železnicama. Češkoslovačko ministarstvo železnica odobrilo je na svojim železnicama inostranim posetiocima sleta 50% popusta. Na posebnim vozovima inostrani posetioci imaju 60% popusta. Jugoslovenski Sokoli imaju od 1. aprila do 31. avgusta 1938. na putovanjima po Češkoslovačkoj 50% popusta. Za prevoz konja sokolske konjice na slet također važiće popust od 50%.

Sokolska deca na sletu. Na sletu u Pragu naredne godine nastupiće muška i ženska deca od 6—8 godina samo iz Praga, ona od 9—10 godina iz čeških župa, a od 11—14 godina iz cele republike. Ženska deca od 6—9 godina nastupiće iz grada Praga, a od 9—14 godina iz srednje Češke, ali samo ona, koja mogu otići od kuće u Prag u 6 sati ujutro i vratiti se kući još istog dana u 22 sata.

Sletsko stafetno trčanje. Prilikom prve proslave dana češkoslovačkog oslobođenja godine 1919. priredila je ČOS stafetno trčanje u sedam pravaca iz cele republike radialno u Prag. Kao uvod pak u ovu sletsku godinu održaće se 17—19. septembra o. g. radialno stafetno trčanje iz Praga u deset pravaca. Od ovih glavnih pruga trčanja

odvojice se sporedne pruge do svih župa i društava. Ukupna dužina glavnih pruga iznosiće 4.135 km, a dužina sporednih pruga približno 8.000 km. U ovom grandioznom stafetnom sletskom trčanju učestvovalaće preko 100.000 trkača. Sve stafete uputiće se istovremeno 17. septembra iz Tirševog doma u Pragu na dan rođenja dr. Miroslava Tirša. Ove stafete odneće poslanicu ČOS svojim društvima. Po prijemu ove poslanice zapaliće se svečane vatre i kresovi, a uveče 19. septembra održaće se u svim društvima svečani sastanci svega članstva i naraštaja. Ova impozantna priredba biće dostojan početak sletskih svečanosti i odličan dokaz vanredne organizacije češkoslovačkog Sokolstva.

Priprema belgijskih gimnasta za slet u Pragu. „La Zimmastik“, list Belgijske gimnastičke federacije, naziva sokolski Prag „Mekom telovežbe“ i izveštava o intenzivnim pripremama belgijskih gimnasta za pretstojeći svesokolski slet u Pragu. Na slet doći će oko 300 gimnasta s posebnim vozom. Ovim svojim učešćem na sletu belgijski gimnaste žele da se oduže za učešće češkoslovačkih Sokola na sletovima u Belgiji godine 1932 i 1935.

Slet hvarsko-viškog okružja Sokolske župe Split u Visu

Kao što smo već ukratko javili, 25. jula o. g. održan je u Visu slet okružja hvarsko-viškog i tom prilikom, proslavljena je 30-godišnjica Sokolskog društva Vis i razvijena nova društvena zastava.

Ova svečanost na Visu spada u red najznačajnijih priredaba Sokolske župe Split, jer je usledila u sjajnom elanu i oduševljenju, a možda i uz najteže okolnosti, u kojima je ikada jedna sokolska priredba imala da se održi.

Sokolsko društvo u Visu, osnovano godine 1907. kao tadanji Hrvatski Sokol, spada u red naših sokolskih društava najlepše prošlosti na našem primorju, čije je osnivanje tada značilo novi period borbenog i slobodnog hr-

vatskog nacionalizma, prožetog idejom širokog sokolskog bratstva i vidovitih pogleda na predosećane dane jugoslovenskog ujedinjenja.

Osnivanje Sokola u Visu okupilo je onda na rodoljubni rad dična imena: pok. L. Tramontanu, američkog iseljenika, koji je bio središte finansijske akcije, nezaboravnog starešinu Petra Marasovića, vođu Slavića, obitelji Jakše, Bradanovića, Marinkovića, Lučića-Roki, Mužina i brojne druge sokolske braće.

Za dugi period godina, Sokolsko društvo u Visu spadalo je po svom tehničkom radu među prva društva u tim našim krajevima, koje je na župskom

sletu 1910. godine u Splitu osvojilo velik broj nagrada.

I posle ujedinjenja Sokolsko društvo Vis razvijalo je veoma uspešan rad, sve dok politička demagogija i verske trzavice ne prouzročiše kobne posledice. Ali svest i ljubav starih i prokušanih Sokola bila je jača od svih nadošlih teškoća i neprilika. Verno lepim i sjajnim tradicijama i prožeto visokim idealima, Sokolsko društvo Vis i pod najtežim okolnostima koje nastupiše nastavlja pojačano svoj rad, te ono i danas pretstavlja jedinicu, čija se delatnost živo oseća u svim granama sokolskog rada. Ono je nadalje lučunoša ideje jugoslovenskog jedinstva, bratstva, jednakosti i slobode na krajnoj tački jugoslovenskog Jadrana.

I u ovom času slave viškog Sokola opet se javljaju rodoljubni iseljenici iz daleke Amerike, koji svome društvu u svojoj staroj postojbini poklanjaju novi barjak, da pod njime Sokoli nošeni bratskom ljubavlju budu čuvari slobode našeg mora. Tako uz stara časna imena nižu se i nova: Jurja Kuljiša, Ivana Šilića i Jakova Brajčića, darovatelja nove zastave.

Život i delatnost viškog Sokola, ispoljavanje njegove odlučne volje, da bude čuvar tekovina istorijskog dela ujedinjenja, da bude neimar novog, sretnijeg jugoslovenskog života, da se u slozi i bratskoj ljubavi odužimo žrtvama i naporima te da ovu zemlju lepu i bogatu sigurnu za svoj opstanak predamo potomstvu, kao da nije dalo mira onima, koji upadajući u grehe prošlosti i sitničavosti hoće da zadržavaju neumitni tok i diktat života. I dok se ljubavi i širini pogleda suprotstavljaju mržnja, inat i uskogrudnost. — vera i sigurnost sokolskog pohoda prelazi preko svega toga, da snažnim zamahom postidi sitničavost i pakost ljudi i da pokaže još jednom, kako je sokolska misao lepa, velika i nesavladiva.

Ni uskrata vežbališta po općinskoj upravi, ni raskopana obala, ni opake pretnje i zastrašivanje roditelja i dece, ni zaplotni napadaji kamenjem, ni bacanje dinamita na sokolanu, ni bezbroj drugih sitnih pakosti nije moglo

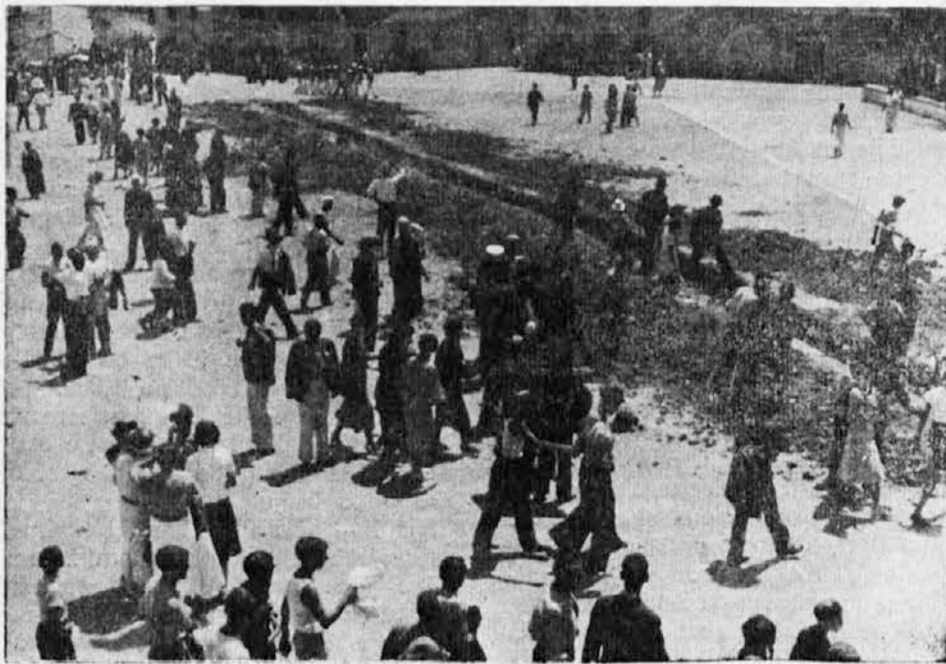
da spreči nezapamćeno oduševljeni susretaj i zagrljaj više braće i sestara sa braćom i sestrama svoje župe i gostima.

Trebalo je biti toga dana u Visu da se vidi ono što još nismo nigde doživeli, i sa koliko je oduševljenja, suza radosnica, cveća, slavoluka zelenila, ukrašenih kuća i dvorišta, iznesenih rodoljubivih slika, Viteškog Kralja Aleksandra, Nj. Vel. Kralja Petra II, Strosmajera i drugih narodnih velikana, svet veran sokolskoj misli dočekivao i pratio veliku sokolsku povorku. To je bio jedinstveni dostojanstveni odgovor svesti, uzgoja i otadžbeničke ljubavi svima onima, koji se, zaboravljajući na bitnost i sve veliko u životu naroda, spuštaju na teren niskosti i pakosti.

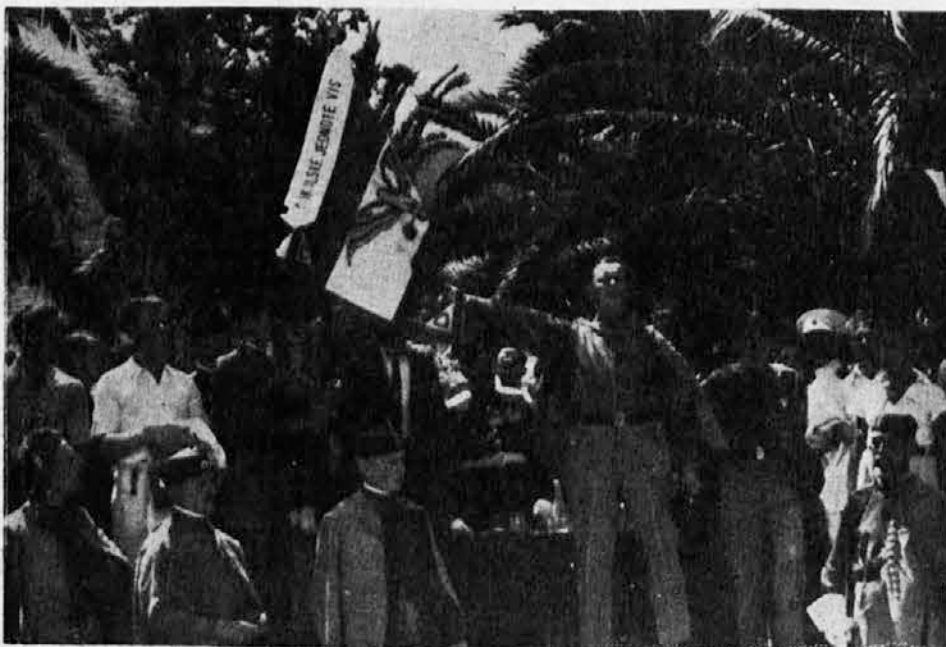
Svemu ovome bili su još svedoci naši sokolski načelnici i pretstavnici iz Saveza svega slovenskog Sokolstva na čelu sa načelnikom bratom dr. Klinggerom, načelnicom sestrom Provanjnikovom te načelnikom našeg Saveza bratom dr. Pihlerom, načelnicom sestrom Skalarjevom, zamenikom saveznog načelnika bratom Vojinovičem i ostalima. I braća Čehoslovaci i Bugari i Poljaci bili su dočekani i primljeni s najsrdačnijim ovacijama, te susretani s najtoplijom bratskom ljubavlju, kao također i Sokoli i Sokolice izletnici, koji su tokom celog dana boravka na Visu bili pozivani u kuće i gošćeni od meštana i Sokola. Nebrojeno kuća otvorilo je svoja vrata i sve što je imalo u kući iznelo je pred braću i sestre. To je usledilo zato, što pod terorom političke agitacije gostione nisu smele da prime i posluže Sokole i druge izletnike.

Eto, to je bleđa slika sjajnih časova nedavnog viškog sleta, održanog uprkos najbesomučnijoj agitaciji protivnika sokolske jugoslovenske misli.

U subotu, dan pre sleta, stigli su na Vis starešina Sokolske župe Split brat dr. Mirko Buić, zamenik župskog starešine brat dr. Grgić, župski načelnik brat Lotski, zamenik načelnika brat Barišić i još nekoliko braće i sestara iz starešinstva župe sa muzikom Sokolskog društva Split. Svima je na obali pri-



Levo: Da bi se onemogućilo držanje javne vežbe, bio je iskopan preko poljane dugi i duboki jarak — ali vežba je ipak održana. — Desno: Pozdrav novoj zastavi



Levo: Starešina župe Split, brat dr. Mirko Buić, govori posle razvića zastave. — Desno: Zastupnik Nj. Vel. Kralja, pretstavnici sokolskih saveza, brojni načelnici i načelnice naših župa posmatraju javnu vežbu

reden srdačan doček. Pred sokolanom Sokole je pozdravio starešina župe brat dr. Buić, koji je, prikazavši ujedno i prilike pod kojima se ovaj slet održava, pozvao svu braću i sestre na puno i strogo vršenje dužnosti.

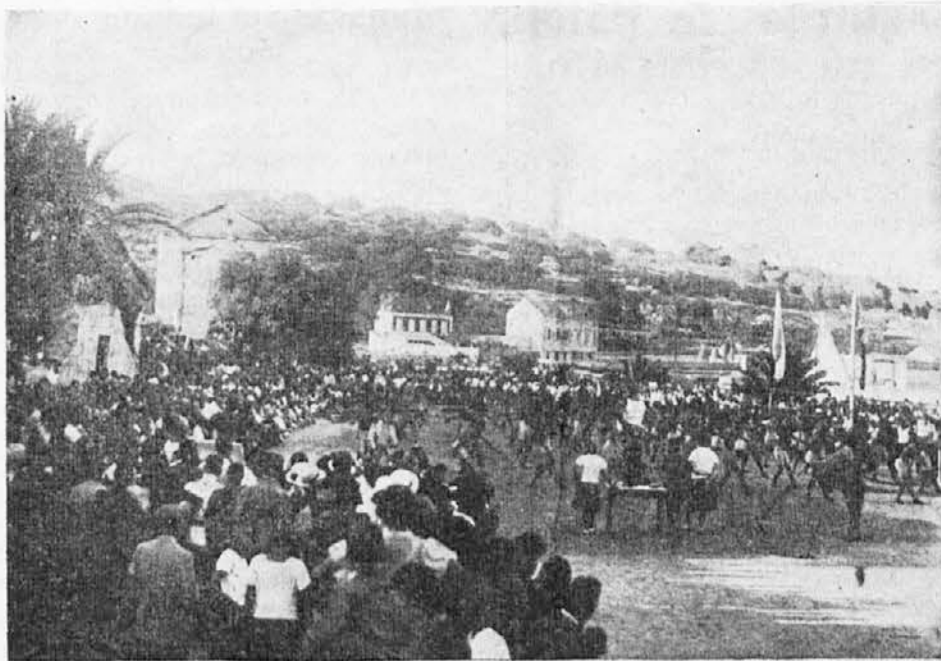
Sokolske svečanosti počele su u sutohu naveče s promenadnim koncertom splitske sokolske glazbe. U nedelju ujutro Sokoli su položili vence na grobove osnivača viškog Sokola i prisustvovali zadužnicama koje su bile priredene u katoličkoj i pravoslavnoj crkvi.

Zatim su počeli redom stizati parobrodi, i to: „Bled“ iz Splita, Solina i Vranjica sa 850 članova, „Knin“ sa članstvom makarskog, omiškog i bračkog okružja sa 500 učesnika, „Bosna“ sa članstvom iz Jelse, Starigrada i Hvara sa 420 učesnika, „Vodice“ sa članstvom iz Trogira i kaštelanskih društava sa 380 učesnika, „Kupari“ sa članstvom korčulanskog okružja mostarske župe sa 350 učesnika te brojni jedrenjaci iz Komize, Gomilica i t. d. Svi dočeci bili su veoma srdačni, pri kojima je neumorno sudelovala glazba Sokolskog društva Vis.

Dolazak izaslanika Nj. Vel. Kralja, pukovnika g. M. Rašovića, bio je popraćen oduševljenim manifestacijama Kralju i Kraljevskom Domu.

U 11 sati obavljeno je svečano razviće nove zastave Sokolskog društva Vis. Opunomoćenik darovatelja zastave, koji se nalaze kao iseljenici u Americi, jedan stari viški pomorac, predao je zastavu starešini Sokolskog društva Vis bratu Marinkoviću. Preuzimajući zastavu starešina društva održao je govor, u kome je evocirao uspomene iz doba osnutka te izneo rad viškog Sokola kroz to razdoblje.

Načelnik Saveza slovenskog Sokolstva i Češkoslovačke obce sokolske, brat dr. Miroslav Klinger, privezao je za novu zastavu spomen-traku, naglasivši u svom pozdravnom govoru, da to čini u znak ljubavi i srdačne bratske veze između Sokolstva severnih sloven-



Gore: 3 000 gledalaca prisustvovalo je javnoj vežbi. — Dole: Nastup sokolske dece na javnoj vežbi

skih zemalja i ove krajne tačke Južnog Slovenstva. Govor brata dra Klingera bio je pozdravljen s najvećim oduševljenjem. Zatim je sve prisutne pozdravio starešina Sokolske župe Split, brat dr. Mirko Buić, koji je osvežio uspomene na osnutak Sokola u Visu i zatim potom pozvao svu braću i sestre da u duhu sokolskih načela, istinskog bratstva, požrtvovanja i međusobne trpeljivosti obnove sokolski zavet Kralju, Otadžbini i Sokolstvu. Prelazeći preko svih sitničavih pakosti, brat dr. Buić pozvao je Sokolstvo na nova pregnuća, na savesno vršenje dužnosti u duhu Tirševe sokolske nauke iz čega će se poroditi sretnija budućnost našega naroda. „Napred, ni koraka natrag!“ — tim rečima završio je starešina brat dr. Buić svoj govor, koji je bio burno i oduševljeno pozdravljen.

Izaslanik Nj. Vel. Kralja pukovnik g. Rašović zahvalio je domaćem pučanstvu i Sokolima na srdačnom dočeku i izrazima ljubavi i odanosti, koje su manifestovane Kralju i Jugoslaviji.

Posle svečanog razvića nove zastave prošla je mestom velika sokolska povorka, koja je bila od svega rodoljubivog stanovništva toplo, srdačno i oduševljeno pozdravljena.

Posle podne u 5 sati održana je javna vežba, na kojoj su nastupile sve kategorije članstva. U vežbama nastupilo je preko 700 vežbača, a javnoj vežbi prisustvovala je i velika masa naroda. Naročito je bila srdačno pozdravljena četa naraštajaca mornara iz Sokolskog društva Zagreb I, članovi Sokolske čete iz Račišća i odeljenje saveznih prvaka na preči.

U 8 sati navečer Sokoli i gosti izvana krenuli su parobrodima kući, n srdačnije ispraćeni od više braće i sestara te rodoljubivih meštana. Svečanost je završena te večeri vatrometom.

Sa sleta upućen je brzajavni pozdrav Nj. Vel. Kralju. Slet su brzajavno pozdravili Savez SKJ i mnoge sokolske župe. — M.

Krvavi napadaj iz zasede na Sokole

u kome su teško ranjeni starešina Sokolskog društva Vinica, brat Malić, i još dva brata

U nedelju dne 8. o. m. Sokolsko društvo Semić priredilo je svoj javni nastup, kome su učestvovali braća i sestre iz Sokolskih društava Črnemelja, Metlike, Pozemja i Vinice. Ovom nastupu prisustvovali su i zamenik saveznog starešine brat Gangl, predstavnik Sokolske župe Karlovac te preko tisuću gledalaca.

Posle odlično uspelog nastupa i sokolske veselice, koja se zatim razvila, Sokoli iz okolišnih jedinica vraćali su se mirno svojim kućama pa tako i braća iz Vinice sa starešinom svoga društva bratom Oskarom Malićem, bratom Jožom Malićem i bratom Adolfom Radmelićem.

Oko 21 časa, kada su ova braća imala upravo da svojim kolima krenu kući, jedno nepoznato lice udarilo je iznenada otraga starešinu brata Malića. Okrenuvši se i potrčavši za nepoznatim napadačem, da vidi ko je, na brata Malića navalila su tada iz mraka još nekoja nepoznata lica, ranivši ga u leđa nožem

teško mu povredivši pluća i zadavši mu također jedan udarac nožem u trbuh. Na krik teško ranjenog starešine brata Malića potrčase mu u pomoć njegov brat Jože Malić i brat Adolf Radmelić. Ali napadači navalili su i na ovu dvojicu, te je brat Jože Malić dobio više udaraca kamenom u glavu, da je pao onesvešten, a brat Adolf Radmelić udaren je nožem u vrat, da je odmah klonuo. Napadači su se zatim izgubili u mraku.

Teško ranjena braća bila su odmah prenešena u Sokolski dom, gde im je ukazana prva pomoć. Brata Jožu Malića s teškom ranom na glavi odvezli su kući, a starešinu brata Oskara Malića i brata Adolfa Radmelića odvezli su u Črnemelj, gde im je ukazao pomoć lekar dr. Šober, pošto radi veoma teških povreda nisu bili sposobni za prevoz u bolnicu.

Za izvršiocima ovog razbojničkog napada povedena je istraga i nadati se je da će biti privedeni zasluženju kazni.

Naši pokojnici

† Brat Anton Podgornik

Neumoljiva smrt otela je između nas prošlih dana jednog mladog, poletnog, i obljubljenog Sokola, tek u 29 godini života, brata Tonča Podgornika. Teška nesreća čija je žrtva pokojnik, duboko je potresla sve one koji su ga poznavali, a naročito njegovu sokolsku braću.

Pokojni brat Podgornik bio je u svakom pogledu jedan od onih retkih mladih ljudi, koji su sa uspehom snosili teret, koji im je život već zarana metnuo na leđa. Bio je uzoran gospodar, odličan drug, a naročito uzoran i idealan član naše sokolske porodice. U našem društvu, Srpskim Moravicama, vršio je pokojni brat kroz niz godina dužnost blagajniča i druge dužnosti, savesno, ustrajno i najvećom ljubavlju, stekavši svojim radom najveće poverenje i poštovanje, kako sokolskim redovima tako i van njih. Kod nas nevideni sprovod bio je vidni dokaz, kako je pokojnik bio voljen od svih bez razlike. Praštajući se od dragog pokojnika, društveni starosta, brat Manojvić, naglasio je naročito, da je pokojni brat prvi koga mrtvog ispraćamo ispred Sokolskog doma, u čijem je podizanju imao tako vidnog udela. Na licima ljudi koji su ispraćali dragog brata do njegove večne kuće mogao se videti iskreni bol, kome se nije niko mogao oti. Slušajući plač njegove unesrećene majke, sestara i braće, i mi smo svi stezali suze, svesni velikog gubitka.

Neka je hvala dragom bratu Tonču za sve ono što je tako nesebično i iskreno doprineo za dobro i napredak našega društva i Sokolstva! Neka mu je laka zemlja koju je tako volio!

V.

† Brat Dušan Pilić

U nedelju 31 jula o. g. na Sokolskom domu u Subotici ponovo se je zalepršala crna zastava. Znači: još jedan Soko manje...

I zaista, nestalo je iz naših redova još jednog brata, nestao je jedan dobar Soko, onakav kakvog samo poželeti treba. Nestalo je brata Dušana Pilića.

Pokojni brat Dušan Pilić bio je jedan od prvih pripadnika našeg društva. Od-

mah kod osnivanja društva, još kao mlad čovek, stupio je u sokolske redove, da u njima ostane za sve vreme svoga života. Kroz punih 18 godina sokolovanja bio je uvek isti: dobar, nesebičan, vredan trudbenik, jedan od onih koji izgaraju na sokolskom delu.



† brat Dušan Pilić

Kao dugogodišnji vežbač i član prednjačkog zbora uvek je bio tačan na poslu; kao zamenik načelnika vodio je naraštaj, savesno spremao mlađe i učio ih sokolskom delu; kao sokolski takmičar borben i istrajan; kao član uprave iskren i otvoren, zalažući se uvek u punoj meri za čistu i istinsku sokolsku stvar. A u vremenu, kada su se druga braća odmarala, on je i onda bio na poslu, jer je i sokolska muzika njegove sile trebala.

Tako iz godine u godinu, neprestano: u sokolani, na vežbalištu, na sednici, pa onda na času muzike, trošeći se i zamarajući. A kada su se držali sokolski sletovi, i tamo je dospevao, sve dok ga teška boljka nije savladala. Eto, takvog jednog brata smo izgubili i otpratili ga do večne kuće.

Dragi naš Duško! Naše društvo zahvalno Ti je na svemu što si učinio. Mi, braća Tvoja, kličemo Ti: Hvala i slava! Tvoj „Lala“.



Teško ranjena braća, članovi Sokolskog društva Vinica, Dravska banovina, župa Karlovac
S leva na desno: brat Jože Malić, starešina društva brat Oskar Malić i brat Adolf Radmelić

Studenti Centralnog instituta za fizičko vaspitanje u Varšavi na ekskurziji u Jugoslaviji

U ponedjeljak dne 16. o. m. ujutro stigla je iz Sofije u Beograd pod vodstvom g. dr. Giljevića, osnivača i direktora Centralnog instituta za fizičko vaspitanje u Varšavi, grupa od 65 slušaoca ovog instituta. S njima učestvuju u ekskurziji još 11 direktor instituta g. Nadolski, čuveni biolog i antropolog, docent g. dr. Midlarski te instruktor g. Kluk. Inicijator ove ekskurzije je jugoslovenski student ovog instituta i vredni sokolski prednjak brat Selim Radovanović. Na svome putu ekskurzisti su se zaustavili u Rumuniji (Brašovu, Bukureštu i Euforiji) i Bugarskoj (Varni i Sofiji), gde su priredili javne časove, na kojima su prikazali rad ove škole.

Na beogradskoj stanici gosti su bili srdačno dočekani od mnogobrojne publike na čelu sa vojničkom muzikom. U ime Ministarstva za fizičko vaspitanje naroda goste je pozdravio i zaželeo im dobrodošlicu načelnik Ministarstva g. Vuk-Aračić.

Po podne, u 17.15 časova, studenti ovog instituta priredili su na letnjem vežbalištu Sokolskog društva Beograd II, na Kalemegdanu, javni čas, kome su prisustvovali: u ime Ministarstva za fizičko vaspitanje načelnik g. Vuk-Aračić, u ime Ministarstva Vojske i mornarice general g. Đukić, koji je ujedno zastupnik i Olimpijski odbor, predstavnici Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, zamjenici saveznog starešine brat Đura Paunković i brat Milivoje Smiljanić, savezni načelnik brat dr. Pihler, kao i mnogi članovi savezne uprave, u ime Poljsko-jugoslovenske lige g. M. Nešić i drugi predstavnici.

Na vežbalištu, koje je bilo ispunjeno mnogobrojnom publikom iz sokolskih i sportskih krugova, svrstali su se poljski studenti u lepim i praktičnim vežbačkim odelima sa poljskom zastavom pod vodstvom instruktora g. Kluka, srdačno pozdravljeni od svih prisutnih. Direktor škole puk. g. Giljević uz prigodni govor predao je zasutniku Ministarstva fizičkog vaspitanja, kao uspomenu na ovu posetu, lepo izrađen barjač u poljskim narodnim bojama. Načelnik g. Vuk-Aračić zahvalio se srdačnim rečima na ovoj pažnji i poklonio je g. Giljeviću u ime Ministarstva jednu dozu za cigarete, ukrašenu jugoslovenskim narodnim motivima. Kad je vojnička muzika otvirala poljsku i jugoslovensku himnu, nastupilo je 14 vanredno lepo razvijanih Poljaka, koji su izveli vežbe sa kratkom vijačom, sa malom lopticom i sa dašćicom u obliku diska. Ove vežbe prikazane su kao primer, kako se može bez naročitih sprava primeniti telesno vaspitanje kod dece do 12. godine. Svojim originalnošću i raznolikošću ove su vežbe vrlo podnesne za decu, jer ona ni ne znajući, bolje rečeno, skoro igrajući se izvode pokrete, koji se od njih zahtevaju. Nadamo se, da su mnogobrojni prisutni prednjaci beogradskih sokolskih društava crpili iz ovog prikaza nekoliko dobrih elemenata ovih vežbi, koji bi se mogli uspešno upotrebiti u radu po našim sokolanama.

Zatim je izvedena utakmica u odbojci i košarci između momčadi poljskih studenata i momčadi sastavljene iz članova beogradskih sokolskih društava. Rezultat u odbojci, koja se u našim društvima već intenzivno gaji, pokazao je izvesnu premoć naših Sokola. Nažalost, ne možemo isto kazati i o košarci, koja se tek u poslednje vreme uvodi kod nekih beogradskih sok. društava, a u kojoj su se Poljaci pokazali izvršni, kao stari prvorazredni rutineri.

Posle ovih utakmica nekoliko parova u divnim poljskim narodnim nošnjama izvelo je uz pratnju harmonike, violina i uz pevanje narodne plesove iz Šleske. Nisu to bile stilizovane gimnastičke vežbe, nego jednostavno interesantan prikaz, kako narod u Šleskoj izvodi ove igre. Sve tačke bile su oduševljeno aklamirane od svih prisutnih. Na žalost, morao se nastavak programa prekinuti radi tame.

U utorak 17. o. m. poljski studenti razgledali su Beograd, a posle toga u beogradskoj opštini priredili im je svečani prijem. Ministarstvo za fizičko vaspitanje priredilo je uveče u počast poljskih gostiju banket u Gardijskom domu.

U sredi Poljaci su pošli na Avalu i posetili grob Neznanog junaka, a zatim na Oplenac, gde su se poklonili grobu Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra I. U toku noći otputovali su za Sarajevo. Na putu po Jugoslaviji zaustaviće se još u Dubrovniku, Splitu, Zagrebu i Ljubljani.

Telesno vaspitanje u svetu

PRIPREME ZA XII OLIMPIJADU U TOKIJU

Premda ima još pune tri godine vremena, Japanci su već sada marljivo počeli sa pripremama za XII olimpijadu koja će se održati 1940 u Tokiju. Japanski parlament odobrio je u ovu svrhu pomoć od 4,300,000 jena, što odgovara otprilike u našem novcu iznosu od 50 miliona dinara. Veći deo ove svote upotrebiće se za pripremu japanskih takmičara, a samo jedan manji deo za izgradnju olimpijskog stadiona. Površina kompleksa na kome će se održati olimpijada iznosi 325 hektara. Mesta na stadionu biće za 100.000 gledalaca. Olimpijsko selo biće izgrađeno u Kinuti koje je udaljeno 12 km od glavnog stadiona. Predsednik organizacionog odbora je japanski princ Ijesto Tokogavam.

Evropski takmičari putovaće na XII olimpijadu verovatno zajedno, i to sa parobrodom u Kanadu, zatim sa železnicom na američki zapad, te opet sa brodom preko Tihog Okeana u Tokio.

NOVI STADION U BUKUREŠTU

U Bukureštu počelo se nedavno sa gradnjom novog velikog sportskog stadiona, jer dosadašnji stadion, usled velikih poseta na sportskim priredbama, nije više odgovarao svojoj svrsi. Novi stadion imaće mesta za 80.000 gledalaca i biće najveći stadion na Balkanu, veći i od čuvenog stadiona u Ateni.

ČESKOSLOVACKE SOKOLICE POBEDNICE U MAČEVANJU

Sestra Marija Šediva, članica mačevalačkog odeljenja sokolskog društva Vršovice i članica župskog načelnništva postigla je i ove, kao i u poslednje dve godine, žensko prvenstvo čl. republike u mačevanju. Također i drugo mesto osvojila je Sokolica, sestra Ribkova.

Da li među grobovima naših ratnih zarobljenika u Bratislavi i okolicima ima sahranjenih i naših Sokola? Jedan apel bratske Sokolske župe Bratislavske-Masaričkove

U blizini Bratislave, u Nadmederu, nalazi se veliko ratno zarobljeničko groblje, gde je sahranjeno oko 6.000 Srba. Isto tako ima nekoliko stotina jugoslovenskih ratnih grobova u Bratislavi i u njenoj okolini.

Bratska Sokolska župa Bratislavska-Masaričkova želi da sazna, da li među tim našim junacima, koji su tamo sahranjeni, ima i članova predratnog srpskog i hrvatskog Sokola. Stoga ovim preko našeg lista upućuje bratski apel na sve one, koji bi eventualno znali, da nije i koji od članova pomenutih naših predratnih sokolskih društava — ratnih zarobljenika ili interniraca, koji su bili zarobljeni i internirani u Nadmederu, Komarnu (Komoran), Nežideru i Bol-dogasonju — također tamo umro i sahranjen.

Ukoliko bi se saznalo za imena te naše pokojne braće, molimo da se o tome potanje izvesti Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije, koji će zatim o tome izvestiti bratsku župu Bratislavska-Masaričkova, kako bi ista mogla da potraži i pronađe njihove grobove.

Junaki čin jednog našeg Sokolića

Prošlih dana jedan naš Sokolić, osmogodišnji Zdenko Blašković, sin nastavnika gimnastike i načelnika Sokolske župe Karlovac, izveo je jedan junaki čin, koji je izazvao opšte udivljenje. Naime, Sokolić Zdenko spasio je život 6-godišnjem Dragutinu Galesu, izdiviši ga iz vode u času kad je počeo da se davi.

Dvojica ovih dečaka igrala su se na plaži s lopotom, dogovorivši se pre, da ako slučajno lopta padne u vodu, da je ima da izvadi Zdenko, koji je odličan plivač, a ako odleti daleko od plaže na livadu, ima da je donese Dragutin, koji nije znao da pliva.

Igrajući se tako, lopta je u jednom trenutku odletela pravo u vodu i mali Dragutin, koji je bio živom igrom toliko razigran, potrčao je po loptu u vodu i ne misleći da ne zna plivati te je počeo da tone i da se davi. Sokolić Zdenko, videći to, hrabro je poleteo u vodu i zapliva prema dečaku Dragutinu da ga spasi. Posle teškog napora to mu je i uspelo i on je dečaka, koji je već bio onesvešten, izvukao iz vode.

Svi koji su se uskoro tu našli bili su zadivljeni ovom neobičnom odvažnošću Sokolića Zdenka Blaškovića, koji je, upitan zatim od prisutnih, otkuda mu tolika hrabrost, odgovorio:

— Stariji Sokoli nas uče da Sokoli moraju biti odvažni i hrabri i da treba da se žrtvuju za svoju braću.

Za ovaj neobično odvažni čin Sokolića Zdenka Blaškovića, koji je tek svršio prvi razred osnovne škole, Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije odlučio je da mu učini jedan lep poklon.

Okružno lakoatletsko takmičenje u Belom Manastiru

U nedelju 25. jula o. g. održano je u Belom Manastiru drugo okružno takmičenje u lakoj atletici. Takmičenju je pristupilo 40 takmičara i takmičarki, i to iz sledećih sok. jedinica: Beli Manastir 11, Br. Vrh-Sečerana 5, Kneževu 9 i Jagodnjak 5. Osim toga, kao gosti prisustvovalo je 9 članova Sokolskog društva Osijek-Matica, koji su se također takmičili u svim lakoatletskim granama, ali van konkurencije.

Na takmičenju su postignuti ovi rezultati:

Članovi: trčanje na 100 m: br. Dernik (Kneževu) 13.1 sek.; skok u vis: br. Dernik (Kneževu) 145 cm; skok u dalj: br. Fišer (Br. Vrh) 5.34 m; skok s motkom: br. Kovačević (Br. Vrh) 2.50 m; bacanje kugle: br. Pejin (Br. Vrh) 9.24 m; bacanje diska: br. Pejin (Br. Vrh) 27 m; bacanje koplja: br. Pejin (Br. Vrh) 30.28 m;

muški naraštaj: trčanje na 100 m: br. Ribić (Jagodnjak) 13 sek.; skok u vis: br. Paškualini (B. Manastir) 140 cm; skok u dalj: br. Paškualini (B. Manastir) 4.75 m; bacanje diska: br. Paškualini (B. Manastir) 19.70 m; bacanje koplja: br. Kovačević (B. Manastir) 26.30 m; bacanje kugle: br. Paškualini (B. Manastir) 10.10;

ženski naraštaj: trčanje na 60 m: s. Boršoš (B. Manastir) 9.9 sek.; skok u vis: s. Boršoš (B. Manastir) 110 cm; skok u dalj: s. Boršoš (B. Manastir) 3.54 m; bacanje kugle: s. Anđelić (B. Manastir) 670 m.

Po ukupnom zbiru postignutih prvih mesta, jedinice su se na takmičenju plasirale ovako:

1) Beli Manastir 9 prvih mesta; 2) Branjin Vrh-Sečerana 5 prvih mesta 3); Kneževu 2 prva mesta i 4) Jagodnjak 1 prvo mesto.

Takmičenje, koje je započelo u 7 sati, završeno je u 11 pre podne. Odmah po takmičenju saopšteni su takmičarima rezultati, pa su takmičari od strane načelnika okružja pozvani, da i nadalje ustrajno vežbaju u ovoj lepoj i korisnoj telovežbenoj grani i da učestvuju na župskom lakoatletskom takmičenju, koje će se održati 15. avgusta u Borovu.

Po podne istoga dana upriličen je sa

većinom takmičara zajednički izlet na obližnje jezero kod sela Grabovca, gde su takmičari celo po podne sproveli u kupanju i ugodnoj razonodi.

Prvenstvena utakmica u odbojci. U nedelju 25. jula o. g. održana je u Belom Manastiru prvenstvena utakmica u odbojci između članova društva Beli Manastir i društva Kneževu za prvenstvo belomanastirskog okružja. Pobeđilo je društvo Beli Manastir sa 2:0, te se kvalifikovalo za župske finalne utakmice, koje će se održati koncem avgusta o. g. u Osijeku.

Iz naših župa

Sokolsko društvo Maribor I. si je postavilo v okviru Petrove petletke nalogo, da si zgradi svojo lastno telovadnico. Zdjaj uživa gostoljubnost v dveh telovadnicah, vendar je za uspešen razvoj društva neobhodno potrebno, da pride pod lastno streho. Delo v društvu razveseljivo napreduje, kar dokazuje že to, da smo na letošnji župni zlet poslali 120 dece v krajih. Pripravljamo se na proslavo desetletnice društvenega obstoja l. 1939. Ob tej priliki bomo razvili prapore članstva, naraščaja in dece.

Delo našega nepozabnega staroste br. dr. Ljudevita Pivka je rodilo dobre sadove in tudi nadalje hočemo delati po smernicah, ki nam jih je dal.

Bratskim društvom javljamo, da lahko naročijo pri našem društvu sliko dr. Pivka in knjigo s. Pivkove „Kriminal“. Ustanovili smo „Dr. Pivkov fond“, ki je že lepo nastal in ima tek. rač. št 13443 pri Jugosl. hranilnici r.z.o.z. v Mariboru.

Delo ki nas čaka je težko ali sokolska volja je nezlomljiva in gre preko vseh ovir. Naše geslo je: „Vse ali nič, pasti ali uspeti, manj govoriti in več delati“. Zdravo!

Sokolska četa Jagodnjak održala je u nedelju 1. avgusta o. g. svoju prvu javnu vežbu, kojoj je sudelovalo sa svojim vežbačima matično društvo Beli Manastir i susedno društvo Kneževu Vinogradi. Pre početka javne vežbe prošla je u uzornom redu glavnom ulicom sela sokolska povorka, u kojoj je bilo 134 Sokola i Sokolice. Program javne vežbe sastojao se iz 11 tačaka, i to: 5 tačaka bile su ovogodišnje sletske proste vežbe, 2 tačke vežbe na spravama, vežbe ženske dece sa zastavicama, igra gađanja velikom loptom, takmičenje članova u soku u vis i takmičenje dece u trčanju u vrećama. Sve tačke programa bile su dobro izvedene, te su zadovoljile publiku, koja je prisustvovala u lepom broju, pa je četa ovom svojom prvom javnom vežbom postigla potpuni uspeh. **B. S.**

Sokolska četa Bratiškovci. — Na Petrovo 11. jula o. g. priredila je ova četa (ž. Šibenik-Zadar) javni čas, koji je u svakom pogledu odlično uspio. Na času su učestvovali sve okolne sokolske čete i Sokolsko društvo Šibenik sa jednom vrstom vežbača na spravama. Da uveličaju slavu br. čete društva Šibenik i Stankovci poslali su svoje glazbe koje su naizmenično svirale.

Pre podne održani su pokusi, a popodne po dolasku gostiju iz Šibenika, Skradina i okolnih mesta, bila je povorka, u kojoj je učestvovalo više stotina Sokola. U povorci su svirale obe glazbe. Oduševljenje je bilo veliko, Klicalo se je Kralju i Jugoslaviji. U 5 sati popodne počela je javna vežba na kojoj je nastupilo članstvo, naraštaj i deca, a po tom vežbači na spravama društva Šibenik. Vežbe su izvedene odlično. Naročiti uspeh postigla su deca i naraštaj, koji su lepo i skladno izveli svoje vežbe. Vežbači iz Šibenika oduševili su braću seoske Sokole svojim preciznim vežbama na spravama. Posle vežbe nekoliko je dece deklamovalo razne narodne pesme o Sokolstvu, Sokolskoj Petrovoj petoletnici i pogibiji Kralja Mučenika. Time je bio javni čas završen.

Ovim je bratska četa Bratiškovci pokazala da i naše selo može dosta da dade kad se u njemu istinski sokolski radi.